

Ikt.sz.: AIB/124-1/2012.

AIB-42/2012. sz. ülés
(AIB-155/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának**
2012. szeptember 18-án, kedden, 9.00 órakor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	6
<i>A polgári törvénykönyvről szóló törvényjavaslat (T/7971. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként</i>	6
<i>Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Dr. Vékás Lajos szóbeli kiegészítése</i>	8
<i>Hozzászólások, észrevételek, reflexiók</i>	8
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	31
<i>Egyes önkormányzati tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6959.szám); kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása</i>	32
<i>Egyebek</i>	35

Napirendi javaslat

1. A polgári törvénykönyvről szóló törvényjavaslat (T/7971. szám)
(Általános vita)
(Első helyen kijelölt bizottságként)

2. Egyes közjogi méltóságok halála esetén járó hozzátartozói nyugellátásokkal összefüggő törvényi rendelkezések módosításáról szóló törvényjavaslat (T/8137. szám)
(Lázár János (Fidesz), dr. Salamon László (KDNP) és Font Sándor (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Kapcsolódó módosító javaslat megvitatása)

3. Egyes önkormányzati tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6959.szám)
(Lázár János, Gyopáros Alpár és Balázs József (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Kapcsolódó módosító javaslat megvitatása)

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), a bizottság elnöke, valamint
Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik), a bizottság alelnöke

Dr. Bohács Zsolt (Fidesz)

Dr. Gruber Attila (Fidesz)

Gulyás Gergely (Fidesz)

Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)

Kozma Péter (Fidesz)

Dr. Mátrai Márta (Fidesz)

Dr. Puskás Imre (Fidesz)

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz)

Dr. Varga István (Fidesz)

Dr. Vas Imre (Fidesz)

Dr. Vitányi István (Fidesz)

Dr. Rubovszky György (KDNP)

Dr. Lamperth Mónika (MSZP)

Dr. Steiner Pál (MSZP)

Dr. Ipkovich György (MSZP)

Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik)

Dr. Staudt Gábor (Jobbik)

Pösze Lajos (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Bohács Zsolt (Fidesz) megérkezéséig dr. Vas Imrénének (Fidesz)

Dr. Gruber Attila (Fidesz) megérkezéséig dr. Turi-Kovács Bélának (Fidesz)

Gulyás Gergely (Fidesz) távozása után dr. Papcsák Ferencnek (Fidesz)

Dr. Molnár Attila (Fidesz) Kozma Péternek (Fidesz)

Dr. Puskás Imre (Fidesz) megérkezéséig dr. Varga Istvánnak (Fidesz)

Dr. Szakács Imre (Fidesz) dr. Mátrai Mártának (Fidesz)

Dr. Vitányi István (Fidesz) megérkezéséig dr. Rubovszky Györgynek (KDNP)

Dr. Zsiga Marcell (Fidesz) dr. Horváth Zsoltnak (Fidesz)

Dr. Rubovszky György (KDNP) távozása után dr. Salamon Lászlónak (KDNP)

Dr. Bárándy Gergely (MSZP) dr. Lamperth Mónikának (MSZP)

Dr. Varga László (MSZP) dr. Ipkovich Györgynek (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Répássy Róbert államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Prof. dr. Vékás Lajos, a polgári jogi kodifikációs szerkesztőbizottság elnöke
Dr. Jobbágyi Gábor szakértő
Dr. Barabás Zoltán főosztályvezető-helyettes (Belügyminisztérium)

Megjelentek

Dr. Székely László miniszter biztos (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Dr. Kovács Mária, az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese

(Az ülés kezdetének időpontja: 9.00 óra)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, az ülésre meghívott további résztvevőket, a kormány képviselőit; külön köszöntöm Vékás Lajos professzor urat, a kodifikációs bizottság elnökét, és Jobbágyi Gábor professzor urat, akit az új polgári törvénykönyv megtárgyalására eseti szakértőként közreműködésre felkértem.

Ülésünket megnyitom. Napirendi javaslatomat képviselőtársaim megkapták. Azt azzal az eltéréssel tartom fenn, hogy a 2. napirendi pontot már nem javaslom fölvenni, tudniillik nem érkezett kapcsolódó módosító javaslat hozzá, úgyhogy ez tárgytalan. Így tehát a mai napirendünk a polgári törvénykönyv megtárgyalásából, illetőleg egyes önkormányzati tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat megtárgyalásából és az egyebekből áll. A napirendhez módosító javaslat nem érkezett.

Határozathozatal előtt rögzítjük, hogy Molnár Attilát Kozma Péter, Zsiga Marcellt Horváth Zsolt, Vitányi Istvánt Rubovszky György képviselő úr helyettesíti.

Határozathozatal következik. Kérdezem, ki ért egyet a napirenddel. Az igenlő szavazatokat számolom. (Szavazás.) Ez egyhangúnak látszik, de a határozatképesség okából kérek pontos számot. (Jelzésre:) 18 igen szavazattal a bizottság a napirendet elfogadta; és jól láttam, hogy sem ellenszavazat, sem tartózkodás nincs.

A polgári törvénykönyvről szóló törvényjavaslat (T/7971. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként

Megkezdjük az 1. napirendi pont tárgyalását: a polgári törvénykönyvről szóló T/7971. számú törvényjavaslat általános vitára bocsátását. A törvényjavaslat ismertetésére megadom a szót Répássy Róbert államtitkár úrnak.

Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt meghívott Vendégek! Távolról sem készültem azzal, hogy a törvényjavaslatot ismertetem, mert olyan horderejű, olyan mennyiségű, olyan óriási kódexről van szó, hogy túlzás lenne annak a feladatnak a vállalása, hogy ismertessem az új tervezetet. Inkább arról szeretnék beszélni, hogy milyen előkészítő munka előzte meg a kormány döntéseit.

Tisztelt Bizottság! A 2010. évi választások után megalakult kormány szinte első döntései között az 1129/2010. (VI.10.), tehát 2010. június 10-ei döntésével felhatalmazta a Vékás Lajos professzor úr vezette polgári jogi kodifikációs szerkesztőbizottságot az új polgári törvénykönyv tervezetének szakmai konszenzuson alapuló előkészítésére.

A kormány határozata szerint a szerkesztőbizottságon kívül a polgári jogi kodifikációs főbizottság segíti a normaszöveg és indoklás előkészítését, valamint a polgári jogi operatív szakmai bizottság, munkamegosztás keretében. A kormányhatározat szerint egy korszerű, európai uniós tagságunkból származó kötelezettségeinknek megfelelő, a külföldi és a hazai jogtudomány és joggyakorlat eredményeit hasznosító, a civilisztika alaptörvényének szerepét betöltő törvénymű megalkotását tűzte célul. A bizottsági tervezet kidolgozásának alapjaként a 2008 márciusában közzétett szakértői javaslat szolgált, és az előkészítők figyelembe vették továbbá a hatályba nem lépett, polgári törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény hasznosítható megoldásait.

A szerkesztőbizottság az új polgári törvénykönyv több mint 1600 szakaszból álló normaszöveg-tervezetét 2011. december 16-án adta át a főbizottságnak. 2012. február 3-án

foglalkozott először a kormány a normaszöveg tervezetével, amikor azt a döntést hozta, hogy a főbizottság tervezete szolgáljon alapul a közigazgatási és szakmai és társadalmi egyeztetésnek. Ennek megfelelően a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nyilvánosságra hozta a kormány honlapján február 15-én az új polgári törvénykönyv normaszövegét, és ezáltal kezdődött meg egy, a törvény által előírt közigazgatási, szakmai, társadalmi egyeztetés. A javaslatra 2012. március 31-éig lehetett észrevételt tenni. Nagyon sok észrevétel érkezett, több száz észrevétel. Ezeket az észrevételeket összefoglaló jelleggel a vonatkozó törvénynek megfelelően közzé is tette a kormany.hu honlapon a minisztérium.

Három széles körű, tematikus ülésre is sor került az egyeztetések során, amelyen a kodifikációs főbizottság munkatársai, valamint az előterjesztő minisztérium képviselői vettek részt, továbbá a meghívott, jelentkezésük alapján, tehát az egyes témák szerinti jelentkezésük alapján meghívott állami szervek, stratégiai partnerek és civil szervezetek. Az első tematikus ülés az ember mint jogalany, illetve a család- és az öröklési jog témája köré szerveződött. A második a jogi személyekre irányuló szabályozás volt; itt elsősorban a társasági jog, az alapítványi és egyesületi szabályozás került terítékre. S végül a dologi joggal kapcsolatos egyeztetésre került sor.

Mindezekén túl kétoldalú egyeztetésekre is sor került; számos szervezet kérte, hogy külön egyeztetést is folytasson velük a kormány, illetőleg a főbizottság képviselői.

A közigazgatási államtitkári értekezlet 2012. május 31-én tárgyalta a tervezetet. A kormány két ülésen is tárgyalta a polgári törvénykönyv tervezetét, és úgy döntött a kormány, hogy a polgári törvénykönyv tervezetét változtatás nélkül, a főbizottság javaslata alapján terjeszti az Országgyűlés elé. Tehát ebben a pillanatban a kormány javaslata az, hogy az Országgyűlés tárgyalja meg a kodifikációs főbizottság javaslatát, és azt fogadja el.

Tisztelt Bizottság! Nem szeretném azzal húzni az időt, hogy a javaslat jelentőségét hosszasan ecsetelem. Nyilván önök is tisztában vannak a javaslat jelentőségével. Engedjék meg, hogy ezt az alkalmat is megragadjam viszont arra, hogy a minisztériumunk és természetesen a kormány nevében köszönetet mondjak a szerkesztőbizottság és a kodifikációs bizottság szakértő tagjainak és vezetőinek a hatalmas munka elvégzéséért, ennek a tervezetnek az elkészítéséért.

Tisztelt Bizottság! Úgy gondolom, a kérdések során, az egyes részletkérdések tárgyalása során bőven lesz még alkalmunk kifejtetni a kormány álláspontját.

Annyit szeretnék még előre bocsátani, hogy a minisztérium vezetése, pontosabban a közigazgatási és igazságügyi miniszter Székely László személyében egy miniszteri biztost is kinevezett erre a feladatra. Az ő feladata volt az, hogy a kodifikációs szerkesztőbizottság és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium munkáját összehangolja, és nyilván a bizottsági üléseken és a parlamenti szakaszban is a miniszteri biztos úr végig segíti a munkánkat.

Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Időközben jelzés érkezett és meg is érkezett ülésünkre Kovács Mária, az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese, akinek a törvény értelmében tanácskozási joga van. Azt a jelzést kaptam, hogy most még az elején nem kíván hozzászólni, esetlegesen menet közben.

Vékás Lajos professzor úrnak adnék szót, a kodifikációs szerkesztőbizottság elnökének, illetőleg megkérdezem, kíván-e most általánosságban felszólalni. Tekintettel arra, hogy a Házaszály nem számol azzal, hogy kodifikációs bizottsági elnökök meghallgatásra kerülnek, formálisan a szóadáshoz egy bizottsági döntés szükséges. Kérem, hogy ezt most adjuk meg, úgyhogy elrendelek egy szavazást. Ki ért egyet ezzel? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag hozzájárult, hogy a kodifikációs szerkesztőbizottság elnöke a vitában részt vehessen.

Kérdezem, professzor úr, hogy most kíván-e felszólalni, vagy esetleg menet közben.

Dr. Vékás Lajos szóbeli kiegészítése

DR. VÉKÁS LAJOS, a kodifikációs szerkesztőbizottság elnöke: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Mindenekelőtt szeretném megköszönni a meghívást erre az ülésre. Ahogy államtitkár úr jelezte, a polgári törvénykönyv jelentőségét ebben a bizottságban nem kell különösképpen aláhúzni. Én mégis, ha egy mondatot szólhatnék – és utána, ha szabad kérem, majd inkább a vitában szólnék hozzá –, azt mondanám, hogy az új polgári törvénykönyv kiemelkedő jelentőségű ebben a törvényalkotási ciklusban. Hiszen ez lesz az első hatályba lépő, demokratikus körülmények között megalkotott polgári törvénykönyve Magyarországnak.

Az 1959-es polgári törvénykönyv, amelynek bizonyos szakmai értékeit ezúttal is szeretném elismerni, de azért hangsúlyozni kell, hogy nem demokratikus körülmények között fogadták el, és ami talán még inkább rányomta bélyegét az 1959. évi IV. törvényre, hogy lényegében magántulajdon nélküli körülmények között alkottak egy magánjogi törvényt, aminek a paradox jellegét ez önmagában nagyon jól kifejezi, hogy magántulajdon nélküli magánjog. Hiszen a magántulajdonon alapuló társadalom, amelyet 1990 óta a Magyar Köztársaság újból épít, három pilléren nyugszik: a magántulajdon elismerésén, természetesen a szükséges korlátozásokkal; másodsor, a szerződési szabadságon; harmadszor pedig, az egyesülési szabadságon. Mi, amikor ennek a törvényjavaslatnak és a bizottsági előterjesztésnek a koncepcióját kidolgoztuk, erre a három pillérre építettünk, és ezt a három pillért egy mondatban úgy tudnám összefoglalni, hogy szabadság a hozzá kapcsolódó felelősséggel.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Ügyrendi javaslat, elnök úr!)* Jobbágyi professzor úr szakértői véleményét a bizottsági ülést megelőzően a tegnapi napon eljuttatta képviselőtársaimhoz, az annak mellékletét képező, Lábady Tamás docens úr által jegyzett tanulmánnyal együtt. Jobbágyi professzor úr jelezte az ülés előtt, hogy általánosságban nem kíván hozzászólni, de a tanácskozási jog a Hárszabály értelmében a bizottság mellett működő szakértőt megilleti. Tehát amikor kíván majd, amennyiben kíván a vitában részt venni, akkor ezt fogja jelezni, és szót fog kapni. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Elnök úr, ügyrendi javaslat!)*

Mindezek után megnyitom a vitát, és elsőként megadom a szót Rubovszky György képviselő úrnak. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Elnök úr, ügyrendi javaslatom van!)* Ügyrendi javaslat Turi-Kovács Bélától.

Hozzászólások, észrevételek, reflexiók

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz): Az én álláspontom az ugyanis, hogy a törvény fontosságából, de nem utolsósorban magából a törvényből következően oly széles körét szabályozza a családjogtól kezdődően a gazdasági jogig az élet szinte minden területének, hogy ennek a megtárgyalása az én álláspontom szerint még az általános vitára való alkalmasság tekintetében is enyhén szólva is súlyos kritikákat vethet föl, ha erre nincs megfelelő lehetőség és idő. Következésképpen én azt javaslom, hogy az egyes területekről a bizottság, amelyben állítom, hogy nyilván jogban járatos emberek vannak, de nem minden jogterületen járatos emberek, helyes lenne, ha kaphatna egy-egy olyan összefoglaló álláspontot és véleményt, amelynek az alapján az egyes jogterületeknél kialakíthatja a saját véleményét, illetve véleményt mondhat. Hogy erre volt egy albizottság, erre nem válasz, meg kell mondanom, mert én nem az albizottság álláspontja alapján alakítom ki a saját véleményem, hanem annak alapján, amit én magam lesűrök egy bizottsági ülésen vagy a bizottsági üléseken.

Ezért azt javaslom, hogy legalább két lépcsőben fogadjuk el – ez az ügyrendi javaslatom –, az általános vitára alkalmasságról legalább két lépcsőben hozunk határozatot.

Ennek felosztását én az elnök úrra bízom, illetve őt kérném fel, annak megfelelően, hogy a két jogterület, amelyik önálló, mondjuk, a családjog és egy hozzákapcsolódó rész – nem kívánok ötleteket adni –, legyenek külön megtárgyalhatók, és ennek alapján az álláspontok kialakíthatók. A végleges álláspontot pedig majd a teljes törvényjavaslatról, az általános vitáról nyilvánvalóan egységesen kell meghozni.

ELNÖK: Az ügyrendi javaslatához frakciónként egy hozzászólás lehetséges. Rubovszky György képviselő úr kért először szót.

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP): Tisztelettel, én nem támogatom ezt a javaslatot, mert itt nem arról van szó, hogy mi szerkesztünk egy törvényt, hanem arról van szó, hogy megkaptunk egy törvényjavaslatot, erről a törvényjavaslatról énszerintem mindenki el tudja dönteni, hogy szerinte általános vitára alkalmas-e vagy sem, függetlenül attól, hogy könnyvenként végigmegyünk vagy sem. Ez annak segít, aki nem vette a fáradságot arra, hogy elolvassa a törvényjavaslatot, ebben én meg nem szeretnék részt venni.

Köszönöm.

ELNÖK: Papcsák Ferenc alelnök úr!

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Én is azt gondolom, mint Rubovszky képviselőtársam, hogy ez egy olyan attribútum, egy olyan törvényjavaslat, amely kétségtelenül nagy terjedelmű és kétségtelenül szerteágazó rendelkezéseket tartalmaz. Nekünk az alkotmányügyi bizottságban ma egy általános vitára való alkalmasságban kell döntenünk. Ez egy egyszerű, egyszeri döntés kell hogy legyen. Én azt gondolom, és itt körbenézve akár az ellenzéki képviselőtársaimon is, az nem lehet vitás, hogy általános vitára alkalmas, hiszen maga a kormány is egyben, módosítások nélkül nyújtotta be, illetőleg a szerkesztőbizottság munkáját egy az egyben terjesztette ide. Tehát ez akkora munka és akkora mű, és magam is nagyon szépen köszönöm, ha mondhatom képviselőként, a szerkesztőbizottság munkáját; akkora anyag, hogy az nem kérdés, hogy általános vitára alkalmas, mondjuk, az én szempontomból; nyilván a bizottság véleményét nem tudom megelőlegezni. De nem javaslom azt, hogy most ezeket bontsuk szét. Lesz még arra idő, mind a plenáris ülésen, mind a későbbiekben itt a bizottságban, hogy a részleteibe belemenjünk. Azt gondolom, az egyes könyvek tekintetében is heteket, hónapokat el lehetne tölteni. Tanár úr biztosan megerősít ebben, fél éveket töltenek diákok egy-egy könyvrészlettel. Úgyhogy én nem tartanám szerencsésnek, ha a bizottság ebbe belemenne.

Úgyhogy én a magam részéről és a Fidesz–Magyar Polgári Szövetség részéről nem támogatom az indítványt.

ELNÖK: Staudt Gábor!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Magam is a Jobbik nevében azon az állásponton vagyok, hogy mivel a javaslat tudományosan kidolgozott és tankönyvi minőségű részletes indokolást tartalmaz – volt szerencsém nekem is természetesen átnézni –, úgy gondolom, hogy ezek alapján mi állást tudunk foglalni az általános vitára való bocsátásban.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Lamperth Mónika képviselő asszony!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Képviselőtársaim! Úgy látom a két kormánypárti frakció állásfoglalása után, hogy ennek az indítványnak a sorsa nagyjából eldőlt, tehát illúzióm e tekintetben nincs. Én mégis azt mondom, hogy a képviselő úr javaslatának a tartalmát érdemes lenne mérlegelni. És ha már abban állást foglaltak a frakciók, hogy az általános vitára alkalmasságot meg tudják szavazni – hozzáteszem: én is így gondolom, tehát én az általános vitára alkalmasságot meg fogom szavazni, mert egy rendkívül komoly és alapos szakmai munkának tartom –, de azt nem lehet tagadni, szerintem nem is járnánk jól, ha ezt tennénk, hogy ez egy óriás kódex, óriási jogterületekkel. És Rubovszky képviselő úrnak mondom, én utoljára, amikor a szakvizsgára készültem, akkor foglalkoztam polgári joggal, tehát nem mondhatom szakvizsgázott jogászként sem, hogy én ehhez értek, és én azért megizzadtam ezzel közigazgatási szakjogászként, mert ez egy rendkívül nagy joganyag, főleg, hogy a társasági jog is belekerült, meg más területek is.

Summa summarum, az a javaslatom, hogy a bizottság mérlegelje azt, hogy ha már nem fogja tudni támogatni a többség Turi-Kovács Béla képviselő úr indítványát, akkor a parlamenti vitában az általános vita időtartamát, az általános vita szakaszolását ne a szokásos rutin határozza meg, hogy egyszer egy éjszaka, mondjuk, este 10 órától hajnali fél 3-ig sikerül megtárgyalni, hanem egy komoly parlamenti tárgyalási időt, és ha kell, esetleg olyan külön bizottsági ülést, ami ennek a részleteivel foglalkozik, tervezzen be, mert az ügy és a kódex megérdemli.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Csak tájékoztatásul: az általános vita az előzetes tervek szerint háromhetes lesz. De egyébként azt, hogy valamiféle szakaszolást fontoljon meg a Házbizottság, mert hiszen a parlamenti napirend kialakításával kapcsolatosan ez lehet megfontolás, azt nem tartom egy rossz gondolatnak.

Határozathozatal következik. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Előtte szeretnék válaszolni!)* Hát, nincs válaszadási lehetőség, ügyrendi kérdésben egy hozzászólás van *(Dr. Turi-Kovács Béla: De van.)*, és utána határozathozatal. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Akkor szót kérek.)* Mindjárt, képviselő úr, csak előbb határozunk az ügyrendi javaslatról. Még egyszer: az ügyrendi javaslatnál nincs viszonzválaszjoga a javaslattevőnek. Minden frakciónak egy kétperces hozzászólásra volt lehetősége.

Ki támogatja Turi-Kovács Béla képviselő úr javaslatát? Rögzítjük a jegyzőkönyvben, hogy Varga Lászlót Ipkovich György, Bárándy Gergelyt Lamperth Mónika, Szakács Imrét Mátrai Márta helyettesíti. Az igenlő szavazatokat számolom. *(Szavazás.)* 6 igen. Ellenszavazat? *(Szavazás. – Nincs ilyen.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* 15 tartózkodás mellett elvetette az ügyrendi javaslatot.

Most pedig megadom még egyszer a szót Rubovszky György képviselő úrnak, érdemi felszólaláshoz. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Én már jelentkeztem!)*

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP): Nagyon furcsa volt ez az ügyrendi javaslat körüli vita, és nem értem egyébként, hogy Turi-Kovács Béla képviselő úr miért nem kaphat szót most a rendes felszólalások között, ha már a... – de hát ez nem az én dolgom, ez a bizottság elnökének a feladata. *(Dr. Turi-Kovács Béla: Jelentkeztem már, elnök úr!)*

Tisztelettel, én azt szeretném elmondani, hogy a kereszténydemokrata frakció eldöntötte a kihelyezett frakcióülésen, hogy ennek a polgári törvénykönyvnek az általános vitáját meg fogja szavazni. Ez a szavazat és ez a döntés nem azt jelenti, hogy nincs a törvényjavaslatban kritikánk, és nem kívánunk módosító indítványt előterjeszteni.

Annak idején, amikor a polgári törvénykönyvnek a korábbi, előző ciklusbeli vitája volt, ott is elég sok módosító indítványt terjesztettünk elő, és a különböző intézményekkel kapcsolatban Alkotmánybírósághoz is fordultunk, és számtalan megnyilvánulásunk volt. Ezeket az elvi álláspontokat változatlanul fenntartjuk. Ennek ellenére mondom azt, hogy a törvényjavaslat általános vitáját mindenféleképpen támogatni fogjuk, és a törvényjavaslatot reményeink szerint kisebb módosításokkal meg is tudjuk szavazni.

Nagyon szépen köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Turi-Kovács Béla képviselő úr!

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz): Csak azért ragaszkodtam hozzá, hogy valamit tisztázzunk, hogy Rubovszky képviselő úr is és mások is föltehetőleg félreértették az indítványomat. A magam részéről messzemenően támogatom az általános vitára való alkalmasságot.

Az én indítványom arra irányult, hogy soha többet nem lesz arra módja ennek a bizottságnak, hogy azoktól, akik hatalmas munkával – és ezek nem mi voltunk – létrehozhatták ennek a törvénynek nemcsak a kereteit, hanem azt kell mondanom, nagy valószínűséggel a teljes egészében megszavazásra kerülő szövegrészét, azok itt most kellő időt kapjanak arra, hogy az egész bizottság előtt megtegyenek kérdésekre adott olyan válaszokat, amelyek sok mindent megvilágíthatnak, sok mindent tisztába tehetnek. Ezért én gratulálok Rubovszky képviselő úrnak, hogy egyszeri elolvasás után tökéletesen áttekintette a törvényt. A magam részéről, őszintén meg kell mondanom, sok-sok évtizedes jogi pálya után is, miután a törvényt, igen, elolvastam, maradtak bennem kérdések. De én ezeket a kérdéseket most már nem fogom fölteni, hanem úgy gondolom, majd a..., nem tudom, hol, majd talán a parlamenti vitában fogom elmondani, aztán ott majd valaki válaszolni fog.

ELNÖK: Képviselő úr, szerintem itt mindenki fölteheti a kérdéseit. Én ezzel a lehetőséggel rövidesen élni fogok, csak egyelőre átadom a terepet a többi hozzászólónak.

Staudt Gábor képviselő úré a szó.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Általánosságban szeretnék néhány mondatot az előttünk fekvő javaslatról... (*Folyamatos zaj, beszélgetések.*)

ELNÖK: Bocsánatot kérek! Megkérhetem képviselőtársaimat, hogy nagyobb figyelemmel hallgassák a felszólalót?

Köszönöm szépen. Tessék folytatni!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Tehát általánosságban szeretnék néhány gondolatot kifejteni, és ezt mondom a pártom, a Jobbik nevében is. Külön szeretném megköszönni az előkészítésben részt vevő kodifikációs bizottságnak a munkáját és Vékás tanár úrnak a munkáját.

Azt kell mondjam, nem túlzás azt állítani, bár módosító javaslataink lesznek, és minden intézménnyel nem feltétlenül kell hogy egyetértsünk, tehát lehetnek természetesen viták, hiszen még ennél rövidebb joganyagban is számtalan vita lehet, de azt kell mondjam, ez a legkomolyabban elkészített, szakmailag messze a legjobban előkészített joganyag, ami a ciklusban elének került. És tudjuk, hogy a ciklusban azért néhány javaslat és néhány törvény megfordult a parlament előtt.

Az külön öröm, hogy a kormány nem módosított rajta, tehát egy koherens anyagot kaphattunk meg, hiszen nem került megbontásra abban a fázisban, amíg ez a parlament elé került. Nyilván majd a kormánynak és a kormánypárti képviselőknek is lesznek módosító

javaslatai, de ezt így külön öröm volt feldolgozni ebben a szakaszban, hogy egy koherens anyag került elénk. Ezért mindenképpen támogatjuk az általános vitára való alkalmasságát a törvényjavaslatnak, és azt kell mondjam, nekem külön öröm volt az indokolást olvasni, mert, ahogy említettem, tankönyvi szintű, tudományos munka. Bízunk benne, hogy a jövőben még hasonló szinten kidolgozott törvények elénk kerülhetnek.

Nem tudom, a részletekbe mennyiben megyünk még bele, de ezt felvezető gondolatokként mindenképpen el kívántam mondani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Varga István képviselő úr, aztán Papcsák Ferenc következik.

DR. VARGA ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Mindenekelőtt nagy tisztelettel szeretném megköszönni a szerkesztőbizottságnak és Vékás professzor úrnak ezt a nagy ívű és az én számomra lenyűgözően nagy munkát. Aki ismer, az tudja, hogy nem nagyon szoktam dicsérni, de most azt mondom, hogy ez a polgári törvénykönyv, illetve ez a tervezet, ami most előttünk van, ez az elmúlt harminc-negyven vagy ötven esztendő jogalkotásának, az én számomra legalábbis, legszebb és legkimagaslóbb terméke. Ezt azért is mondom, mert ismerem a korábbi polgári törvénykönyv tervezetét, amely előtte volt, és ezt... – a jelzőkkel nekem most vigyáznom kell... (*Derültség.*) Szóval, a lényeg az, hogy ez sokkal jobb; maradjunk annyiban, hogy számomra sokkal jobb. Az is biztosan jó volt, de nekem annyira nem tetszett; de ez, ami itt van, és amit a professzor úrék csináltak, az egy fantasztikusan jó munka.

Én három dolgot szeretnék kiemelni, amellyel kapcsolatosan megelőlegezem, hogy óriási vita lesz a parlamentben, de csak jelzésszerűen, mert még egyszer mondom, kényes egyensúlyi helyzetben vagyok. Most nem is írtam le, amit mondok, mert tegnap este meg leírtam, akkor az volt a baj... (*Derültség.*) De mindegy, a lényeg az, hogy megpróbálom szabadon elmondani.

Véleményem szerint tehát három olyan dolog lesz, amiben ennek a nagy kódexnek a kapcsán óriási vita lesz, és biztosan professzor úr is tudja, hogy érdekes vitát fog gerjeszteni.

Az egyik, hogy a régi polgári törvénykönyvben, meg az elmúlt húsz-harminc esztendőben is a társasági jog egy külön terület volt, és most a társasági jog a polgári törvénykönyvben benne van. Ez egy szokatlan dolog, de nekem ez nagyon tetszik egyébként. Ez lesz az első kérdés, amellyel kapcsolatosan itt pró és kontra nagy vita lesz.

A másik, ami a magyar jogban egy nagyon érdekes kérdés, az öröklési jog. Ebben is vannak itt nóvumok. Már előre látom a különböző felszólalásokat és különböző hangsúlyokat az öröklési joggal kapcsolatban.

Amit meg aztán tényleg csak pasztellszínnel próbálok felfesteni, az pedig, hogy az élettársi kapcsolat és a házastársi kapcsolat szabályozása hogyan lesz, hogyan fog elkülönülni. Ennek egy vitája már elhangzott itt a Házban, nem oly régen – vagy elővitája? vagy hogyan is mondjam? –, tehát ez lesz a harmadik forrpon, amiről itt vitatkozni fogunk.

Összességében tehát én még egyszer azt mondom, és ez a véleményem, és azt hiszem, ezt minden frakció megerősíti, hogy egy kimagasló jelentőségű munka van előttünk. S mint törvényhozónak nekünk nagyon egyszerű dolgunk lesz, mert ha ilyen súlyú és fajsúlyú törvényjavaslatok lennének a Házban, mint amit a professzor úrék megcsináltak (*Dr. Staudt Gábor: Ti vagytok kormányon!*), akkor szerintem bennünket nem szidnának, hanem dicsérnének.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Papcsák Ferenc alelnök úr!

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. A Fidesz–Magyar Polgári Szövetség parlamenti frakciójának jogi kabinetje is megtárgyalta a kihelyezett frakcióülésen ezt az anyagot. Ott abban állapodtunk meg, hogy természetesen általános vitára alkalmasnak tartjuk. És mi is nagyon szépen köszönjük azt a munkát, amelyet elvégeztek, amelynek eredménye itt előttünk fekszik.

Én annak örülök mint gazdasági jogász – ha már a részletekről beszélünk –, hogy a korábban atipikus szerződéses részbe tartozó kontraktusok típusos szerződésekévé váltak. Nyilván ez is azt mutatja, hogy a szerződéses szabadság, mint ilyen, erős. Ez nem jelenti azt, hogy a későbbiekben a gazdasági élet ne formálhatna majd olyan típusú szerződéseket, amelyeket még ma nem ismerünk, de majd a gazdasági élet hoz. Ezeknek tehát kifejezetten örültem; illetőleg a fogyasztóvédelmi részeknek. Nyilvánvalóan lesznek majd ezekben a kérdésekben is viták, de azt gondolom, ez már egy olyan nívó, olyan értékes rész, amivel a polgárok jogai erősödnek.

Nagyon szépen köszönöm, és támogatni fogjuk a magunk részéről.

ELNÖK: Vas Imre képviselő úr!

DR. VAS IMRE (Fidesz): Köszönöm szépen. Én is azt mondom, hogy egy kiemelkedő munkáról van szó, viszont szeretnék azért néhány apró problémát felvetni. De látni kell, hogy ezek a problémák a törvényjavaslat terjedelméhez képest egyébként minimálisak.

A gazdasági társaságok jogával kapcsolatban a törvényjavaslat felveti azt, hogy a kft.-nek a törzstőkéje ismét 3 millió forint legyen, ugyanakkor a szabályozás nem ad az én értelmezésem szerint konkrét javaslatot vagy konkrét határidőt arra, hogy ezt mikor kell a társaság rendelkezésére bocsátani. Ez tehát kicsit elmosódik, és ha ez a rendelkezésre bocsátás a bejegyzéstől több mint egy év, akkor én ezt azért problémásnak érezném.

Azon is el lehet gondolkodni, hogy fel kell-e emelni 3 millió forintra; volt korábban 1 millió forint, utána 3 millió forint, most jelenleg, ha jól emlékszem, 500 ezer forint a kft. törzstőkéje. Szólnak érvek amellett, hogy fel kelljen emelni, csak akkor a rendelkezésre bocsátás határidejét szerintem nem szabad a bejegyzéstől számított egy éven túl tolni.

A másik ugyancsak a gazdasági társasági részt érinti, hogy idáig a gazdasági társasági jogunk kógens volt; itt gyakorlatilag, én úgy veszem ki, a szabályozás diszpozitív lett. Ugyanakkor egy jó pár helyen jelzi azt, hogy ettől és ettől nem lehet eltérni; ez természetesen különösen, mondjuk, ügyvédeknek, ha például egy társasági szerződést szerkesztenek, hogy így mondjam, nem teszi könnyebbé a feladatukat. Viszont kétségtelen, hogy szélesíti a szerződéses szabadságot.

A biztosításoknál benne maradt az, ami egyébként az '59. évi IV. törvényben is már az alkotmányügyi bizottságban is több kritikát kapott, ha én kötök, mondjuk, az autómra egy cascobiztosítást, akkor a biztosítónak 15 napja van arra, hogy visszautasítsa az ajánlatomat, amit a biztosítók úgy használnak ki, legalábbis a gyakorlatból ez tűnik ki, hogy ha a 15 nap alatt bármilyen káresemény történik, akkor természetesen ők nem fogadják el az ajánlatot, és akkor tulajdonképpen mintha nem is lett volna biztosításom. Ezt én problémásnak érzem, ezt a 15 napot az ajánlat megtételétől szerintem akár két-három napra is le lehetne vinni. Azt nem mondom, hogy a biztosítónak minden ajánlatot el kellene fogadni, de ezt a 15 napot ennek megfontolására a magam részéről hosszúnak tartom. Ugyanis gyakorlatilag ugyan beleírják, ha ma kötök egy biztosítást az autómra, hogy holnap hajnal 0.00 órától biztosított, de mindenki tudja, hogy ha bármi történne, a biztosító azt mondanám, hogy jó, nem fogadom el az ajánlatot. Tehát ezt érzem még problémásnak.

A következő, hogy újraszabályozza a kezesség szabályait, és a készfizető kezességet például, ha jól emlékszem, ha ezután bank vállalja, az nem egyértelműen készfizető kezes, sőt

nekem kicsit elmosódik a szabályozásból, hogy mikor beszélünk készfizető kezességéről, és mikor sortartásos kezességéről.

A következő probléma, amelyet felvetnék, a szóhasználat. Mondjuk, használ illet, hogy franchise-szerződés, ugyanakkor egyébként odaírja annak a magyar megfelelőjét. Én például ezt sokkal jobban venném, ha mondjuk, jogbérleti szerződésnek hívnánk a franchise-szerződést. Vagy például a számomra kimondhatatlan dematerializált értékpapírt például anyagtalanított vagy elektronikus jelként létező értékpapírnak neveznénk. Én azért a magyar kifejezéseket mindenképpen szükségesnek tartanám.

Az öröklésnél érzek még problémát. Két szabálynak a megváltozása véleményem szerint gyakorlatilag végeláthatatlan örökösödési perekhez vezetne. Konkrétan arra gondolok, hogy ha van leszármazó és van túlélő házastárs is, akkor azt mondja a törvény, az alapszabály az, hogy a közösen használt lakásnak a tulajdonjogát a gyermek örökli, a hasznélvezetét pedig a túlélő házastárs, és az összes egyébnél a túlélő házastárs egy gyerek helyébe lép. Egyrészt ez a szabály, mondjuk, a gyerekvállalásra különösebben nem ösztönöz, mert ha csak egy gyerek van, akkor a felét örökli a túlélő házastárs, ha mondjuk, nyolc gyerek van, akkor csak egykilenced részét. De ez a dolognak a kisebbik problémája. Ha ezzel összevetjük az ági öröklés szabályát, azt mondjuk, hogy nem a leszármazó örököl, akkor ági öröklés szabályai lépnek be, ugyanakkor ez igaz akkor is, ha a túlélő házastárs örököl, és még ha hozzávesszük ehhez azt a helyzetet, hogy az ági öröklésnél megváltoztatásra került az, hogy csak az tartozik az ági öröklés tárgyába, amit ági vagyonnak tekintünk és még megvan, és emellé belép az, hogy az ennek helyébe lépett más értékek, akkor ma valaki örökölt egy ági vagyont, majd egyébként harminc év múlva meghal, ezt már körülbelül ötször átadta vagy ötször körbeforgott úgymond a vagyon, már ő sem, tehát maga az örökhagyó sem tudná megmondani, hogy mi miből lett, akkor az ági örökség jogosultja még kevésbé tudná megmondani. Ráadásul, ha van túlélő házastárs, akkor rögtön közbejön az ági vagyon, ráadásul, mivel a törvényben még az is benne van, hogy a túlélő házastárs és a leszármazó dönthetnek egyébként úgy is, hogy mindennek a hasznélvezeti jogát a túlélő házastárs örökli, és a leszármazó pedig a tulajdont, ezért igazából ez a két vagy három személy eldöntheti azt is, hogy tulajdonképpen ági vagyonban hagynak-e örökséget.

Ezeket a problémákat kívántam felvetni, és erre kérek választ. Én úgy gondolom, hogy egyébként ezek a problémák nem túl jelentősek, de mindenképpen korrigálásra szorulnak.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Steiner képviselő úr, utána pedig én is szeretnék hozzászólni, csak jelzem; a további hozzászólókat is folyamatosan jegyezzük. A Szocialista Párt még nem szólalt meg, Steiner képviselő úr következik.

DR. STEINER PÁL (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Először is azzal szeretném kezdeni, hogy egy olyan kódex fekszik előttünk tervezet szintjén, amely valóban egy nemzeti ügy, mert nemcsak a magyar állampolgároknak, hanem mindenkinek, aki Magyarországon él, vagy bármilyen egyéb jogviszony kapcsán, élet-, család-, vagyoni vagy egyéb polgári jogviszonnyal kapcsolatba kerül velünk, ez a törvénykönyv fogja szabályozni az életét, a viszonyait, a különböző jogi cselekményeit. Ebből következően – ugye, sokat hallunk mostanában a parlamentben a nemzeti ügyekről – ennek a polgári törvénykönyvnek az elfogadását egy valódi nemzeti ügynek kell tekinteni, hiszen mindenkit érint.

Ami az előttünk lévő kódexet illeti, a szocialista frakció általános vitára alkalmasnak tartja, és a fő irányjaival egyetért. A kódexből kiderül az, hogy tartalmazza mindazokat az elért eredményeket, amelyek megjelentek tudományos szinten, megjelentek az egyetemi oktatás szintjén, megjelentek a bírói gyakorlatban és a hatályos jogalkalmazásban, és amelyet ma nyugodtan lehet nevezni a modern polgári jognak.

Abban is mélységesen kell támogatnom professzor urat, hogy a demokrácia peremfeltételei között ez az első igazi polgári jogi kódex. Csak halkán jegyzem meg, hogy annak idején professzor úr a vizsgaanyagból kihúzatta a csekket meg a váltót, merthogy az nem volt érdekes, de hát ez nagyon régen volt, olyan 25 évvel ezelőtt. *(Derültség.)*

Ami az érdemi észrevételeket illeti, én azt gondolom, a mai ülés nem a részletes vita helye. Nem gondolnám azt, hogy ma ilyen típusú vitába bele kellene menni, annál is inkább, mert nem látjuk még a részletes vita peremfeltételeit. Ugyanis amikor én arról beszéltem, hogy a fő irányokat tartalmazza a polgári jogi fejlődés szerves ívében, akkor ezzel azt is állítom, hogy olyan intézményekről van szó, amelyek már a korábbi ciklusokban is kiérlelődtek, és nagyjából-egészében megjelentek a jogalkotás vagy a jogalkalmazás folyamatában. Ennek a munkának – természetesen ezt mi is szeretnénk elismerni – valódi garanciája az, hogy Vékás professzor úr vezetésével készült el ez a munka. Viszont nagyon fontosnak tartom és tartja a frakció azt, hogy amennyiben ez a kódextervezet egyfajta konszenzusos vitában elfogadásra kerül a parlamentben, akkor tudjuk tartani ezt a véleményünket. Azonban, ha azt látjuk, hogy a részletes vita során olyan módosító indítványok kerülnek elő, akár az utolsó pillanatban, amelyek megváltoztatják ennek a kódexnek a szellemiségét, megváltoztatják azokat a modern jogintézményeket, amelyek ebben a kódexben most szerepelnek, akkor revideálni kell a véleményünket. Én látok erre jeleket. Tegnap kiosztásra került egy szakértői vélemény, ebben a szakértői véleményben már jelennek meg olyan észrevételek, elsősorban a családjogi fejezetet érintően, amelyek biztos, hogy komoly vitákra fognak alkalmat adni, ha ezek az álláspontok módosító indítványban megjelennek.

Tehát éppen ezért mi most az általános egyetértésünket szeretnénk kifejezni a fő irányokban, és jelezni azt, hogy nagyon bízunk abban, hogy most eltér a kormánypárti frakció attól a szokásától, hogy egy beterjesztett törvényjavaslatot az utolsó pillanatban strukturálisan változtat törvényt módosító csomagokkal, egyéni képviselői indítvány módszerével. Ezt nagyon fontos peremfeltételnek látom.

Még két fontos kérdéstről szeretnék beszélni, amit viszont az általános szakaszban meg kell említeni. Az egyik, hogy nem derül ki a tervezetből, legalábbis, ami nekem rendelkezésemre áll, az azt kísérő dokumentációkból, hogy hogyan tervezi az előterjesztő Igazságügyi Minisztérium, hogy ha majd elfogadásra kerül a kódex – és bízom abban, hogy ezzel a tartalommal –, akkor milyen módszerrel és menetben jeleníti meg a magyar jogrendszer a meglévő teljes általános hatását. Ugyanis számos jogszabályt fog nyilvánvalóan érinteni, és szerintem már most kellene tudni, hogy mi az a menet, amelynek alapján ezeket a hatásokat átvezetjük a magyar jogrendszerbe. Különösen megemlíteném csak példaként, megjegyezve azt, hogy én is egyetértek azzal, hogy a gazdasági társaságokról szóló jogszabályok bekerülnek a Ptk.-ba, nyilván itt lesz egy vita, hogy milyen mélységben; ez egy értelmezhető, helyes vita lesz. De példaként szeretném említeni, hogy ha bármilyen szerkezetű megoldást el fog fogadni a parlament, akkor az azt jelenti, hogy egy csomó kísérő jogszabállyal kapcsolatosan módosítást kell előkészíteni. És ennek a rendszerét én nem látom; nyilván kormánypárti képviselőtársaim, akik közelebb vannak a mostani műhelyekhez, látják vagy tudnak róla, de mi ezt ellenzéki képviselőkként nem tudjuk, nem látjuk. Tehát ebből következően szívesen várnék egy tájékoztatót, hogy milyen menetben képzelik majd ezt a folyamatot.

Végül azt szeretném még egyszer megismételni, hogy ebben a formában fő irányokban a szocialista frakció támogatni fogja ezt a kódexet, azzal a feltétellel, hogy nem változtatják meg a részletes vita során.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Hozzászólási lehetőséggel kívánok élni, és erre az időre átadom az ülés vezetését Papcsák Ferenc alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Papcsák Ferenc, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, az ülés vezetését átveszem, és megadom a szót elnök úrnak. Tessék, öné a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Bizottság! Talán abból szeretnék kiindulni, hogy értelmezem, mit jelent az a pozitív döntés, hogy általában, elvi szinten vagy általános vitára alkalmasság.

Az általános vitára alkalmasság a szó etimológiai értelmében jelenti azt mindenképpen, hogy egy törvényjavaslatot az egészét illetően, nívóját illetően megtárgyalhatónak, vitára alkalmasnak látunk, és legalább olyannak ítélünk meg, amivel ha nem is értünk mindenben egyet, de módosító javaslatokkal a magunk számára elfogadhatóvá tudjuk tenni. Etimológiai értelemben ezt jelenti az általános vitára alkalmasság. Ennek a kimondása nem azonos a törvényjavaslat végső megszavazásával.

Az elmondottakhoz képest még azért az a többlet is benne van énszerintem az általános vitára alkalmasságban, hogy a törvényjavaslat alapvető koncepcionális kérdéseinek legalábbis többségével egyetértünk.

Az első kérdés nyilvánvalóan mindig az általános vitára való alkalmasságnál a törvény szükségessége. Azt gondolom, miközben az 1959. évi IV. törvénycikk előtt elismeréssel adózhatunk, ahogy ez egyébként a rendelkezésünkre bocsátott szakvéleményből is kitűnik, ezzel együtt való igaz, hogy megérett a helyzet egy polgári törvénykönyv megalkotására, sőt ennél többről van szó: szükséges egy új magánjogi kódex megalkotása. De jelenti annak a koncepcionális megközelítésnek a megítélését, hogy mire vállalkozik a törvényjavaslat, már abban az értelemben, hogy milyen jogterületek felölelését tartja szükségesnek és milyen jogterületek szabályozására kíván kitérni. Azt gondolom, fontos leszögezmem a saját véleményemet, hogy a családjognak az abszorbeálása a magánjog világába, és nem a teljesség igényével mondom most, például a telekkönyv jogintézményének a magánjogi kódexbe történő beépítése, ezek olyan fontos előrelépések, amelyek nyilvánvalóan érdemesítik a törvényjavaslatot a támogatásra.

Nem biztos azonban, hogy minden koncepcionális szintű kérdésben egyetértés van. Mint ahogy azt Varga képviselő úr jelezte, el tudom képzelni én is, hogy a kereskedelmi jog helye vitát vethet fel. Bár nyilván hozzáteszem, hogy egy kész kódex bizonyos értelemben, szakmai értelemben egyfajta vágányt is kijelöl számunkra. Hiszen azt is látunk kell, hogy egy ilyen természetű alkotás – amelyet, mint ez az óriási munka elismeréséből látható, valamennyi képviselőtársam lát –, amely voltaképpen egy rendkívül összetett, koherens jogalkotási munkát kívánt meg, ilyennek a lényegesebb átalakítása olyan kodifikációs feladat lenne, amire nem vagyok meggyőződve, hogy egy parlamenti jogalkotás képes lehet. Tehát vitatkozni nyilván lehet ilyen kérdéseken is, nagyon nehéz azonban bizonyos koncepcionális elemek átdolgozásáról beszélni.

Számos hozzászóló már előttem méltatta a törvényjavaslat szakmai értékeit általánosságban, ehhez természetesen én is csatlakozom, és ha megengedik képviselőtársaim, az időkímélés okán nem térek ki ezekre, és most nem térek ki azokra a pozitívumokra sem, amelyek alapján magam is az általános vitára alkalmasságra igennel fogok szavazni.

Szeretnék azonban egy kicsit részletesebben szólni azokról a részokről, amelyek számomra problematikusak. Ezek pedig olyan megoldások, amelyeket úgy hívunk összefoglalóan, hogy értékválasztási kérdések. Családjogi megoldásokkal, illetőleg ezzel összefüggésben öröklési jogi megoldásokkal van problémám. Nem akarok én sem részletekbe

bocsátkozni, hiszen úgy gondolom, amikor először foglalkozunk most ezzel a törvénnyel, akkor tényleg valamennyiünk felelőssége, hogy a maga hozzászólásában meghúzza azt az ésszerű határt, ami a részletes vita és az általános vita között húzódik. De azért, ha már ezt a családjogi kérdéskört mint témát itt megjelöltem, akkor világosan kell utalnom, hogy az élettársi viszonyok szabályozása a családjogban, illetőleg a megoldások, a hozzá kapcsolódó jogintézmények vitákat válthatnak ki. Egyetértek azzal a véleménnyel, ami szakértői véleményben és a rendelkezésünkre álló Lábady-féle tanulmányban is megjelenik, hogy az élettársi kapcsolat az a nem házasság választása, amely választás – idézem Lábady professzor úrnak a tanulmányából az adott szöveget –, „amelynek a választása alkotmányos szabadságjogokon és a magánjog lényegét adó magánautonómián alapszik. Aki a nem házasságot választja, azért teszi, mert nem kívánja magára nézve érvényesíteni a házasság és a család belső jogi rendjét és joghatásait. Ez a választás tudatos, és a felek akaratmegállapodásán alapszik.” Tehát akkor, amikor ehhez a problematikus ponthoz érünk, akkor én tulajdonképpen nem a házasság szemszögéből nézve érzek itt kérdőjeleket, illetve abból is esetlegesen, de mondhatnánk azt, hogy aki a házasságot választotta, az ne foglalkozzék az élettársak viszonyával. Én azt a kérdést teszem fel, hogy az élettársi viszonyhoz az olyan kötelező jogkövetkezmények kapcsolása, tartási kötelezettség vagy törvényes öröklés, nem erőszak-e azokon az embereken, akik nem akarják a házassági viszonyt választani, nem akarnak tartási kötelezettséget teremteni saját maguk között, nem akarnak törvényes öröklési jogviszony alapjait megteremteni. Lehet, hogy furcsának tűnik egy kereszténydemokrata képviselő szájából, de a liberális eszmerendszer szempontjából is problematikus ez a dolog. Hozzáteszem zárójelben, hogy én a liberalizmust nem szeretem szitokszóként használni, ebben különbséget teszek a XIX. századi liberalizmus és a között, amit ma liberalizmusnak neveznek, szerintem indokolatlanul. Tehát a nemes liberalizmus eszméje szerint kérdéses, hogy helyes-e, ha a jog rákényszeríti a házassághoz hasonló jogkövetkezményeket azokra, akik azt nem akarják vállalni.

De hadd mondjak egy másik példát; lehet, hogy én itt már tévedésben vagyok, ami a tételes jogot illeti, de ha nem tévedek, legalábbis nem tudom, van-e most olyan szabály, hogy az özvegyi nyugdíj megszűnik házasságkötéssel. Ezt most kérdésként is fölteszem. *(Többek: Igen. Ez így van.)* Létezik? *(Többek: Igen.)* Na most, sok ember, én ismerek olyan embereket, időseket, akik azért nem kötnek házasságot, mert nem akarják elveszteni az özvegyi nyugdíját. *(Többek: Ez így van.)* Lehet mondani, hogy ez egy csúnya dolog, de sokféle indoka lehet az élettársi kapcsolat választásának.

Nem tudom, érzékelik-e képviselőtársaim, hogy nem valami fundamentalista megközelítés vezet engem, nem arról van szó, hogy én az élettársi viszonyban élő embereket bármiben is alá akarom becsülni a házasságban élőkhez képest; ez rendkívül méltánytalan lenne, és a keresztény gondolkodással egy ilyen megközelítés és ilyen értékítélet nem fér össze. Hanem arról van szó, hogy azoknak az embereknek az autonómiáját tiszteltem, akik azt mondják, hogy ők nem tartják helyesnek, magukra nézve nem tartják követendőnek annak a szoros kapcsolatnak a létrehozását, amely szoros kapcsolattal a házasság jár, és amely elkötelezettséget jelent. Legyen ez nekik szabadságuk a jövőben is!

A bejegyzett élettársi kapcsolatról én most itt külön nem akarok beszélni. Azt végképp elfogadhatatlannak tartom, ahogy szabályozva van a javaslatban. De az tulajdonképpen, ha szabad mondani, egy olyan kitérő, amelyről helyes, ha mindenki elmondja a véleményét, de én nem tartanám helyesnek, ha a polgári törvénykönyv vitája három hónapon át csak a bejegyzett élettársi kapcsolatról szólna. Én csak leszögezem, hogy mi erről az álláspontom.

Öröklési jog. Kérem szépen, az öröklési jog egy olyan jogterület, az én meglátásom szerint, amely mint jogterület a legkonzervatívabb. Ezt nem társadalompolitikai értelemben mondom, hanem abban az értelemben, hogy a jognak a történelem során a legkevésbé változó része, és az emberek jogtudatában is a leginkább meggyökeresedett része. Ha próbálnánk egy

szociológiai fölmérést végezni, hogy milyen erősségű az emberek azonosulása a fennálló joggal, akkor azt gondolom, az öröklési jog talán a legerősebb bázissal rendelkezik a széles körű közvélemény fejében. Gondolok arra, hogy az emberek könnyen mondják minden törvényre, hogy hát, ez a törvény nem jó, az a törvény sem jó; én azt gondolom, biztosan van, mert tudjuk, hogy van az öröklési joggal kapcsolatban is az emberekben kritika adott jogi megoldással szemben, de talán ez a legelfogadottabb rész. Arról most nem beszélek, hogy az alapjai magyar viszonylatban Könyves Kálmánig vezethetők vissza, római jogi viszonylatban pedig évezredek alapokon áll. Ezért tehát azt gondolom, hogy az öröklési jogon csak rendkívüli óvatossággal szabad változtatni.

Én ismerem, hiszen ellenzékként a korábbi kódex vitájában is részt vettem, és ott is voltak változások az öröklési jogban, amelyek most is megjelennek, és ismerem a kodifikációs bizottság véleményét. Igazuk van abban, hogy az életviszonyok változása szükségessé teszi, hogy gondoljuk újra az öröklési jog egyes elemeit. Nem azt mondom tehát, hogy változatlanul kell fenntartani az '59. évi IV-est; megjegyzem, az '59. évi IV-es is tartalmazott változásokat – bár azok nem voltak teljesen mentesek az ideológiától – az azt megelőző magánjog világához képest. Tehát én elfogadom azt, hogy az a konfliktus, amely ma egy házastárs és a gyermekek között öröklési szituációban előáll, és a bírói gyakorlatban évtizedek óta érzékelhető, szükségessé teszi, hogy gondolkodjunk a klasszikus megoldások változtatásán. Azt is megfontolhatónak érzem, hogy azt mondjuk, nézzük meg, hogy a szülő számára milyen öröklési lehetőségeket biztosítsunk a gyermektelen házasságnál a házastárs öröklésével szemben, mellett, rovására esetlegesen. Ezeken lehet gondolkodni. Úgy gondolom azonban, hogy a javaslat az én ízlésem szerint egy kicsit túlment azon a mértéken, amely mértékben a változtatás indokolt lenne.

Egy bizonyos kérdésre már kitért Vas Imre. Én nem mondom azt, hogy ez nem olyan lényeges – nagyon lényeges. Azon pártok számára legalábbis, amelyek azt mondják, hogy Magyarország jövője egy egészséges demográfiai politika nélkül nem biztosítható. Az a szabály, hogy a házastárs úgy örököljön a törvényes öröklés rendje szerint, mint a gyermek, ez, mondjuk ki, a gyermekvállalásban ellenérdekeltté teszi azt a hölgyet, aki tart attól, hogy mi lesz vele, ha lehunyja a szemét a férje. Mi lesz vele? Ha egy gyereke van, akkor felet örököl, ha hat gyereke van, akkor egyhetedet örököl. Tényleg itt kell azt mondanom, hogy húzzuk meg a határt a részletes vita és az általános vita között, de azért nem tudom megállni, hogy föl ne vessek egy olyan megoldási lehetőséget, ami egy fix örökrész, ha már különválasztjuk – én ezt is el tudom fogadni, hogy válasszuk külön – a lakástulajdon, a használatban álló lakástulajdon és a benne lévő szokásos tárgyak öröklését, meghagyva azon a haszonélvezeti jogot, a többi vagyontárgy öröklésétől. De ha már ezen az alapon állunk – mondjuk, hogy ezt elfogadjuk –, akkor szerintem egy határozott örökrészt kellene meghatározni a házastárs számára, ami független attól, hogy hány gyermeket vállalt. Ez tehát az egyik ilyen kérdés.

A másik kérdés öröklési relációban a már említett élettárs öröklése; erre nem akarok kitérni. Én azt gondolom, törvényes öröklést akkor, amikor végrendeleti szabadság van, nem kellene a jelenlegi rendszer szerint mások számára biztosítani.

Itt külön kérdés és külön téma a szülő öröklése.

Igen, még egyetlenegy gondolat. Azzal is egyetértek egyébként, hogy azt mondjuk, tegyük lehetővé ezt az állagöröklést a házastárs javára a gyermekekkel szemben. De csak akkor, mondom én, ha ezt bármelyikük akarja. És ha nem akarja, ha mindenki azt mondja, hogy maradjon az a régi szabály örájuk vonatkozóan, arra a családra vonatkozóan, hogy a gyermekek állagot örökölnek és a házastárs mindennek a haszonélvezetét, ezt is tegyük lehetővé. Tehát itt a törvényes öröklésnek egy alternatív lehetőségét iktatnám be. Ma az a probléma, ugye, ma egyezséget köthetnek, de az egyezségbe valamennyi félnek bele kell egyezni, és az a tapasztalat, hogy nem kötik meg ezt az egyezséget; elég, ha egyikük

megmakacsolja magát, akkor nincs egyezés. Nyilván ez vezette a kodifikációs szerkesztőbizottságot arra, hogy törvényi szabályként építse be ezt az állagöröklési szabályt. De ha ezt senki nem akarja, mert azt mondja, hogy jó úgy, hogy a gyermekek öröklik mindennek az állagát és a szülő a haszonélvezeti jogot, akkor alternatívaként meg kellene hagyni ezt a lehetőséget, énszerintem.

Tisztelt Bizottság! Én azt gondolom, körülbelül arra a határra értünk, amikor az általános vitára és a részletes vitára tartozó dolgok elválasztódnak egymástól. Tehát itt nekem abba kell hagynom és abba is hagyom a gondolatmenetem fűzését. Bár örülnék, ha ezekre a kérdésekre már most valamilyen reflexiót kaphatnánk.

Én a személyes véleményemet úgy fogalmazom meg, hogy miközben nagy tisztelettel adózom a kódex előtt, és azt mondom én is, és úgy is fogok szavazni, hogy általános vitára alkalmasnak tartom, a végső álláspontom kialakításában ezeknek a kérdéseknek a miként rendezése meghatározó szerepet fog játszani.

Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük szépen, elnök úr. Gaudi-Nagy Tamásé a szó, és visszaadom az elnöklést elnök úrnak. Köszönöm.

(Az ülés vezetését dr. Salamon László, a bizottság elnöke veszi át.)

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr és Professzor Urak, illetve mindazok, akik a polgári törvénykönyv kodifikációs munkájában részt vettek! Csatlakozom és megerősítem a Staudt Gábor képviselőtársam által már elmondott véleményt, amelyet magam mély meggyőződéssel osztok, hogy ez a jogalkotási állapot, ez a jogalkotási munka, amely most egy új szakaszába került, tényleg egy mérföldkő a magyar jogalkotás történetében. Hiszen egy 1999-ben megkezdődött kodifikációs munkáról van szó, amely majdnem hogy megbicsaklott a végén azáltal, hogy idő előtt a politika belecsúszott, bele akart csúszni, és 2009-ben el is fogadta az Országgyűlés a korábbi változatot, de mi is támogattuk azt, hogy ne legyen ez így. Tehát a szakma végig tudja vinni azt a küldetését, amelyet a sok évtizedes tapasztalat és a magyar magánjog hagyományjaiból fakadóan kellett tennie. Tehát nagyon jó, hogy idő nyílt arra, hogy egy kizárólagosan a szakma által letett törvényjavaslat került a Ház elé most. Tényleg meg kell mondanom őszintén, nagyon kegyelmi állapotnak tűnik szinte ez az elmúlt két év, sok esetben tényleg nagyon heves és gyors, egyes elemzők szerint forradalmi műszóval is jellemezhető jogalkotásában. És mennyivel másabb a légköre, amikor egy ilyen helyzetben találjuk magunkat, amikor a teljes szakma végre nemcsak esetleg az utolsó percben vagy az utolsó percben sem tud véleményt formálni, hanem igenis, alkotója, kialakítója tud lenni, vita folytatója tud lenni. Hiszen Jobbágyi professzor úr és Lábady professzor úr anyagát is megkaptuk, és több komoly szakember már mellettük is kifejezte kritikái, építő vagy netán elmarasztaló kritikái megjegyzéseit. De egy biztos, hogy ez az az út, amely követhető. Ezért mi egyébként a tartalmi elemzést megelőzően már most önmagában ezt egy olyan pozitívumnak látjuk, amelynek a folytatására buzdítjuk a kormánypártokat, és nagyon bízunk benne, hogy akár a büntetőeljárás törvény, majd később, ami nagyobb kódex még előttünk van, tehát bármely nagyobb kódexnél ez a mértéktartás és jogalkotói higgadtság jellemző lesz.

Ahogy említettem, mi 2010 őszén tehát támogattuk azt, hogy kerüljön átdolgozásra a polgári törvénykönyv, hiszen több olyan eleme volt, amely aggályos volt. Ez a munka végül is eredményre vezetett, bár Jobbágyi professzor úr elemzése rámutat, hogy vannak olyan elemek viszont, amelyek benne voltak a korábbi, 2009-es javaslatban, de elmaradtak. De összességében sokkal több pozitívumot hozott ez a rátartás, ez az idő.

Én nem titkolom, mivel gyakorló ügyvéd is vagyok, és az ügyvédi kamara álláspontjára mindig kíváncsi vagyok, én most is megnyilatkoztattam a Budapesti Ügyvédi Kamarát, hogy a kamarák mit gondolnak, hogyan látják, ez a hivatás hogyan viszonyul a mostani kódexhez, és Réti elnök úr lényegében azt az útra bocsátást adta, hogy egyetlen kérésük van, hogy ne szedje szét a politika. Tehát próbáljon mindenki mértéktartással lenni. Nyilván az értékválasztás, amit elnök úr is mondott, értékválasztási szempontok alapján még lesznek viták a részleteiben, de maga az az igényesség, egyetemességre való törekvés és a korszerűsített formában való megtartása és folytatása a kiérlelt polgári jogi hagyományoknak nagyon jó irány, és mi ezért támogatjuk az általános vitára való alkalmasságot. Néhány elemre szeretnék csak rámutatni, ami esetleg a későbbi vita során, remélem, ösztönzőleg fog hatni, esetleg nyitottságra fog találni, hiszen vannak nekünk is olyan jellegű észrevételeink, javaslataink, amelyek akár, mondjuk, az olyan jellegű jogintézményekkel kapcsolatos problémákra utalnak vagy abból fakadnak, amelyeket nem kezel például a javaslat. Hiszen ahogy írja a kodifikációs bizottság, felsorolja, mik voltak a javaslat összeállítása során a forrásai a Ptk.-nak: élő polgári jog, egyes külön törvények integrálása, felsőbb bírói gyakorlat eredményei, külföldi törvénykönyvek, nemzetközi jogalkotás. Azonban arra rá kell mutatni, hogy gyakorló jogászok által ismert egyes anomáliák például a bíróságon megfeneklett ügyek elemzéséből derülnének ki, illetve a megfeneklés réme miatt már eleve bíróságig el nem jutott ügyek tapasztalatait is érdemes felhasználni. Itt például konkrétan hadd utaljak a közös tulajdon használatának szabályaira, ahol jelenleg is az a korábbi Ptk.-szabályozás szerepel a javaslatban, hogy a tulajdonostársak egyhangú határozata szükséges az egész dolog használatba adásához. Ez látszólag egy részprobléma, de ha belegondolunk olyan valós élethelyzetekbe, mint mondjuk, termőföld közös tulajdonlásának óriási számú esetei, vagy bármely hasznot hajtó vagyontárgy tekintetében nagy létszámú tulajdonostársi közösség, ott gyakorlatilag nem működik ez a modell. Tehát ott mindenképpen, a százas, több mint százas létszám fölött kritikus létszámról beszélhetünk; utána már gyakorlatilag szinte kezelhetetlen helyzetek alakulnak ki. Tehát nagyon szeretnénk, ha itt egy különös eljárást sikerülne majd elfogadtatnunk.

Mi nagyon szerettük volna, ha mindenki számára kicsit könnyebb lenne az a feladat, hogy áttekintse, hogy a jelenleg hatályos polgári törvénykönyv és az új javaslat különbözőségei, összevetései miképpen alakulnak. Ugyan ezt ígéri a javaslat, tehát hogy csak ott kíván változtatni, ahol a gazdasági, társadalmi viszonyok követelményei között ez szükségesnek mutatkozik, ehhez képest a részletes indokolásban sok esetben nem derül ki, hogy hogyan határozza meg vagy milyen szempontok alapján határozta meg a változtatást a hatályos szabályokhoz képest. Ezt örömmel láttuk volna.

Vannak alapvető kérdések persze, és ebben mi is osztjuk Jobbágyi professzor úr aggályait vagy kérdéseit, például ilyen a társasági jog beemelése a polgári törvénykönyvbe, amelyet a szakma jelentős része nem nagyon tud egyelőre még így kezelni; Sárközy professzor úr sem ért ezzel egyet. De emellett arra is utalni kell, hogy a társasági jog a legdinamikusabban változó és fejlődő része a polgári jognak, ebből fakadóan, mint ahogy tapasztaljuk is jogalkotóként, szinte a leggyakrabban módosított alapvető kódex. Tehát ez a polgári törvénykönyv időtállóságra való törekvés szempontjait, úgy gondolom, nem érinti jól. Mi tehát nem látjuk indokoltnak ezt az egybevonást. Nyilván így is együtt lehet élni ezzel, de mi szeretnénk, ha ebben azért újragondolás történne.

Konkrét erényeket szeretnék kiemelni, egy-két olyan szempontot, amelyet mindenképpen üdvözlendőnek tartunk a javaslatban. Mégpedig a kártérítési jogban végre hosszú idő után megjelenik a sérelemdíj intézménye. Bár a kegyeleti joggal kapcsolatban ez nem derül ki, hogy pontosan ott alkalmazható, igénybe vehető jogorvoslat vagy reparációs metódus. Azonban a magyar bírói gyakorlatnak ezt a részét is, azt hiszem, alaposabban érdemes lenne még magunk elé venni vizsgálódásképpen, mert nagyon rossz irányba tart a

magyar bírói kártérítési jogi gyakorlat. Ezen a sérelemdíj intézménye nagyon sokat fog segíteni, kétségkívül, hiszen már eddig is kifejeződött egy ilyen gyakorlat, ami a hátrányoknak a bizonyíthatóság nélkül is vagy egyfajta általában feltételezhető mértékű kár bekövetkezését elismeri, ugyan az általános kártérítéshez képest egy különös kategóriában, de ez egy jó, nagyon előremutató része a javaslatnak.

A társasági joggal kapcsolatban mi jeleztük már most, hogy nagyon szeretnénk ebben értékválasztási alapon vitát nyitni, abban a tekintetben, hogy helyes-e és jó-e, ha meghagyjuk azt a rendszert a társasági jogban, hogy a korlátolt felelősség keretei mögé bújva, lényegében a gazdasági szektor egy jelentős szereplőgárdája folyamatosan tudatosan visszaél ezzel a lehetőséggel. És bár most is létezik a társasági törvényben a korlátolt felelősséggel való visszaélés miatti teljes kárfelelősség, a bírói gyakorlat ezt azonban nem kezeli úgy és olyan módon, ahogy szerintünk ez jó lenne. Tehát magyarul, mi konkrétan fel fogjuk vetni azt, hogy a vagyoni fedezet rendelkezésre bocsátása valamilyen formában, rendelkezésre állása akár egy meghatározott ideig kötelező előírás legyen egy társaság számára. Tehát végre legyen vége annak a gyakorlatnak, hogy szédelgő szélhámosok, akár az építőiparban, akár más stratégiai ágazatban, úgynevezett projektcégek vagy bármely más fedőcég létrehozásával lényegében büntetlenül tudnak hihetetlen károkat okozni tisztességes gazdasági szereplőknek.

A fogyasztóvédelem területe szinte az egyetlen olyan szegmens, amelyet az Európai Unió értékeiből jónak tartunk. Ez egy értékes dolognak tűnik. Azonban mi úgy gondoljuk, hogy a fogyasztóvédelmi és az általános szerződési feltételek rendszerét is érdemes még sokkal szigorúbbra vonni. A gazdasági szereplők még mindig igen gyakran visszaélnak az általános szerződési feltételek adta lehetőségekkel, és a tisztességtelen piaci kikötésnek minősülő feltételek tágítását fogjuk javasolni, illetve azt, hogy az ezzel kapcsolatos jogkövetkezmények akár érvénytelenség és egyéb más ok következtében sokkal szigorúbbak legyenek. Nem tiltja ezt igazából az Európai Unió normarendszere sem, hogy a fogyasztóvédelem területén az Európai Unió egyébként szükséges vagy előírt normáihoz képest szigorúbb szabályokat alkalmazzunk.

Nagyon fontosnak tartjuk mi is egyébként az élettársi viszonytal kapcsolatban azokat az aggályokat, amelyeket Salamon elnök úr elmondott. Ezt a vita részleteiben fogjuk majd mi is kifejteni. Itt valóban, Lábady professzor úr gondolataival egyetértve, mi is úgy gondoljuk, hogy bár elég erős tendencia Európa különböző tagállamaiban ez a fajta egyenjogúsítás, azonban úgy gondoljuk, hogy pontosan ezért egy választás is egyben, amikor a felek úgy döntenek, hogy élettársi kapcsolatban maradnak, akkor valóban, az ahhoz járó jogkövetkezmények rendszerét is ehhez kell igazítani. Ez a jelenlegi javaslatban, úgy gondoljuk, hogy túl tágra húzódott; egészen olyan szintig is elmegy ez, hogy alapítványnál a kuratóriumban az alapító és élettársa is alkothatnak többséget. Úgy gondoljuk, ez már olyan szinten előremegy, ami nem helyeselhető.

Amire még röviden utalnék, például egy olyan dilemma, ami a nonprofit szervezetekkel kapcsolatos. Az alapítványok és egyesületek szabályozási rendszere mindig nagyon érdekes viszonyban áll egymással, hiszen tartalmilag sok-sok jellemzőjében hasonlóak, azonban úgy gondoljuk, a szükséges különbségek, illetve meglévő különbségek okán nagyon fontos lenne mégis egymást követően szabályozni ezt a két szervezetrendszert. Nem világos, hogy a jogi személyekre vonatkozó szabályokból mi és milyen mértékben alkalmazandó erre a két szervezetre, pedig azért a civil szektornak egy jelentős részét érinti.

Üdvözljük az új megoldásokat. Persze majd mi is szeretnénk ebben csiszolni, főleg az elnevezések terén, franchise-szerződés – de hát most nem is ez a lényeg –, lízingszerződés, elektronikus szerződéskötés szabályai; ezek új elemek. Jelentős részben egyébként az európai uniós normákra való utalással kerülnek beemelésre, de itt is fontos, hogy a magyar jogalkotás találja meg az egyedi megoldásokat. Elég keserű tapasztalataink vannak megint csak, hiszen Magyarországon működő külföldi érdekeltségű vállalkozások sok esetben visszaélészerűen

élnék a franchise-szerződésből fakadó lehetőségeikkel, az egymás mellé rendeltség elve, finoman szólva, nem érvényesül, tehát a fokozott garanciák és védelem elkerülhetetlen a többségében nyilván magyar érdekeltségű hasznosítók számára.

Van egy-két olyan dolog, ami nem igazán érthető, illetve furcsa megoldás. Ilyen a biztatási kár intézménye, ez a régi-régi bevált rendszere a Ptk.-nak, ez teljesen más helyre kerül, utaló magatartás címen. Tehát úgy érezzük, vannak olyan elemei a javaslatnak, amelyek kicsit fölöslegesen nyúlnak hozzá a jól bevált jogi fogalmakhoz. Itt kell utalni egyébként arra, hogy a joggyakorlatban azért elég komoly megrázkódtatást fog okozni nyilván a jogszabályi sorszámozás megváltozása, hiszen mindenki álmából felkeltve tudja a 339-es, s a többi, az összes jelentősebb szakaszát a Ptk.-nak; ugye, ezt újra kell tanulni. De ezen belül még ez a megoldás is egyébként aggályos személy szerint számomra, de több kollégával is konzultáltam erről, hogy ez a fajta hivatkozási metódus, amely a fejezeteken belüli paragrafusszámozást választotta, és nem egy abszolút, egytől végtelenig tartó számozást választ, ugyanúgy, mint az alaptörvényénél, szerintem nem segíti a joggyakorlatot. Nyilván nem lenne könnyű feladat most átszámozni egytől, ki tudja, hány ezerig, de én azt hiszem, ez idegen a magyar joggyakorlattól. Ha már az alaptörvényünkben a történeti alkotmány vívmányai szerepelnek, akkor itt a magánjogi hagyományainkat is tekintsük ilyen irányadónak.

Összességében azt is üdvözljük, amit Jobbágyi professzor úr is kiemel, hogy a Ptk. '59-es kódex volt, igaz, hogy időközben már több tucat változtatás történt, és rendszerváltoztatások is történtek, de nem volt mentes még mindig ebben a formában attól a szemlélettől, amelyet az állampárti rendszer diktált. Tehát jó és ilyen értelemben is szükséges, hogy egy új kódex születik, mi is egyetértünk ezzel. Viszont ez alkalom arra, hogy a modernitás és a hagyományaink közötti egyensúlyt jobban megteremthessük; erre is lesznek majd tételes javaslatunk.

Tehát mindezen indoklás alapján szeretnénk a támogatásunkról biztosítani a javaslatot, azt feltételezve és kérve, hogy tényleg ne történjen meg az, amitől a kamarai elnök úr is óv, hogy áttekinthetetlen, célszerűtlen, ésszerűtlen vagy legalábbis lobbierdekek által ösztönzött javaslatokkal megboruljon ez a szépen kialakított rendszer. Ebben szeretnénk mi is konstruktív módon közreműködni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Turi-Kovács Béla képviselő úré a szó.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tartani kívánom magam ahhoz az útmutatáshoz, amelyet elnök úr helyesen megadott, hogy mik az általános vita keretei. Bár azt gondolom, ezen már jelentős mértékben túlléptünk. De az egyes fejezetek vitája nem maradhat ki a beszélgetésünkből, a vitánkból, mert ha ezekkel nem foglalkozunk külön-külön, akkor meg kell mondanom, az általános vitára való alkalmasságról is igen nehéz egységesen dönteni.

Az a helyzet, hogy az örökjog tekintetében az elnök úr által elmondottakat döntő mértékben a magam részéről osztom. Az egész ügyrendi javaslatomnak az egyik sarkalatos része volt, hogy ez megért volna egy önálló és külön vitát. Annál is inkább így van ez, mert meggyőződésem szerint olyanfajta szabályozásokat tartalmaz a jelenlegi örökjog, amely hosszú-hosszú időn keresztül kipróbált módon működött. Alapjában véve, azt kell mondanom, hogy a rendszer általánosan a társadalomban elfogadott. Ebbe a mindenfajta belenyúlás és változtatás a meggyőződésem szerint kifejezetten a társadalmon belül jelentős, azt kell mondanom, finoman szólva is legalább értetlenséget vagy ennél rosszabb reakciókat is kiválthat.

Az én meggyőződésem szerint ugyanis az örökjognak az egyik fontos célja kell hogy legyen, hogy a hagyaték megnyíltát követően a lehető legkevesebb és legkisebb vitára adjon lehetőséget. Még inkább fontos célja kell hogy legyen, hogy a közeli hozzátartozók közötti vitákat a lehető leginkább zárja ki, és olyan helyzetet teremtsen a jog, amely általánosan elfogadható és elfogadott mind a leszármazó, mind pedig a túlélő házastárs esetében vagy a rokonok esetében. Az adott helyzetben az én meggyőződésem szerint komolyan át kell gondolni azt, hogy szabad-e olyan helyzetet teremteni, amely meggyőződésem szerint a túlélő házastárs és a gyermek közötti, eddig egyébként igen ritka vitákat akár meg is sokszorozhatja. Mint az itt jelenlévők közül talán a leginkább érintett az örökjog területén, azt kell mondanom, hogy a magam részéről e tekintetben nagyon határozottan azon az állásponton vagyok, hogy ebben a formában a magam részéről nem tudnám megszavazni ezt a javaslatot. Nem tudnám megszavazni, egész egyszerűen azért, mert meggyőződésem szerint a túlélő házastárs és a gyermek közötti olyan vitát gerjeszthet, amely vita egyébként egy helyes jogszabályozással, és a jelenlegi mellett, amely a haszonélvezetet helyezi, az özvegyi jogot helyezi előtérbe, sokkal inkább feloldja ezt a problémát. Ezen tehát, úgy gondolom, változtatni kell.

Van még két alapvető és az általános vitát érintő észrevételem, hogy mi legyen benne, és mi maradt ki esetleg a törvényből. Itt már elhangzott számos olyan érv, amely a gazdasági joggal kapcsolatosan számomra eléggé egyértelművé teszi, hogy egy ilyen nagy mértékben és gyorsan mozgó jogalkotás tekintetében, mint a gazdasági jog, nagy valószínűséggel ennek a polgári törvénykönyvben való rögzítése a polgári törvénykönyv meglehetősen gyakori módosításához vezet, ez meg nem szerencsés. A Ptk. éppen azt a stabilitást kell megadja az elkövetkezendő hosszú időszakra, amire bizton mind a jogalkotónak, mind a jogalkalmazónak, mind pedig a jogokat gyakorlóknak számítani kell. Fölmerül bennem ezért a hiány kérdése is. Vajon a földjog kapcsán nem lenne-e helyes, ha a polgári törvénykönyvön belül olyan sziklaszilárd és hosszú távon is érvényesülő szabályozásokat tartalmazna, amelyeket nem lehet kurzusonként, esetenként ilyen módon és ilyen gyorsasággal változtatni, mint ahogy az elmúlt húsz évben ez történt? Ha ugyanis ezek a szabályok a polgári törvénykönyvben stabilan megjelenének – a magam részéről ez az egyik olyan gondolat, amelyet én nagyon sajnálok, hogy kimaradt –, ez azt jelenthetné, hogy az adott helyzetben stabilitással számolhatunk hosszú távon ezen a területen is. Gondolok itt például arra, hogy az örökjog területén – ha már erről beszéltünk –, ha speciális szabályok szükségesek, és szükségesek, a föld öröklésére, akkor nem helyesebb-e, ha az a polgári törvénykönyvben jelenik meg, mint hogyha ez külön jogszabályban kerül majd esetleg szabályozásra.

Ezeket, úgy gondolom, érdemes lenne majd mérlegelni, hiszen van erre még idő. És az én javaslatom éppen erre az időkorlátra vonatkozott, hogy ha lehet, ez a lehető legkevésbé korlátozzuk be, és ezeket a lehetőségeket próbáljuk meg kihasználni.

ELNÖK: Ipkovich György képviselő úr a szó.

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Én azokkal értek egyet, akiknek az a véleményük, hogy most nem kellene lefolytatni a részletes vitát ebben az előterjesztésben. Én úgy gondolom, amit el kell mondanunk, az a viszonyunk ehhez a joganyaghoz. Az talán kiderült az eddigi hozzászólásokból is, hogy a Szocialista Párt pozitív viszonyt fogalmazott meg ezzel az előterjesztéssel kapcsolatban.

Ne felejtjük el, hogy volt már egy polgári törvénykönyv, amelyet elfogadott az Országgyűlés, csak nem lépett hatályba, és ezt még a korábbi kormányzati többség fogadta el. Ennek ellenére mi nem kívánunk sérelmi politikát folytatni ebben a kérdésben, tiszteljük a

tudományt annyira, hogy egy koherens, egységes joganyag ha elénk kerül, akkor azt kellő főhajrással tudjuk fogadni.

Kicsit talán még az ifjúságomat is előhozta ez az előterjesztés. Szerintem Világhy professzor helyeselné ezt a fajta megoldási rendszert, hiszen ő annak idején elég sok vitát folytatott le Sárközy Tamással, még a sötét hetvenes évekből emlékszem ezekre a vitákra, a gazdasági jog és a polgári jog kapcsolatáról, hova kell elhelyeznünk ezeket a szabályozási rendszereket. Én Világhy-évfolyam voltam, és ezért talán ennél fogva kicsit még kellemesen is érintenek ezek a megoldások.

Az is kellemes meglepetés, hogy a kormány énidegen magatartást tanúsítva, nem nyúlt bele ebbe az előterjesztésbe, tisztelte a tudományt annyiban, hogy az általuk előállított tudományos alkotást egyben terjesztette elő. Szerintem ennek szokásává kellene válnia a jogalkotásnak, mert pontosan a számos politikai vagy politikai felhangú módosítási javaslat számos jogszabályunkat most már olyanná tett, mint a tarka kutyát vedléskor; még a jó édesanyja sem ismer rá, ha rátekin. Különösen ilyen volt az előző években a Btk.-módosítás, az alkotmánymódosítás; tehát belenyúltak erősen politikai indíttatásból ezekbe a jogszabályokba.

Hogy ez jó jogszabály vagy rossz jogszabály, azt nem a parlament fogja eldönteni, hanem az élet, a gazdaság és a bírói gyakorlat. A magam részéről gazdasági joggal is foglalkozván, úgy látom, hogy szabályozza azokat a kérdéseket, amelyeket az élet felvet, és ez legalábbis engem arra biztat, illetve azt mondja nekem, hogy választ fog adni az eddig csak a bírói gyakorlatra bízott kérdések megoldásában. Beemel egy csomó olyan dolgot, halad a korrallal, tehát reményt ad arra, hogy szabályozni fogja ezeket az életviszonyokat, miképpen a családjogi rendelkezései is, azt kell mondjam, az élethez, valós problémákhoz közelítenek. Nyilvánvaló, hogy más-más eltérő erkölcsi, politikai, ideológiai felfogás okán másképp közelítünk bizonyos jogi szabályozásokat, de én azt tudom erre mondani, hogy meg kellene adni a tiszteletet a tudománynak. Egyszer higgyünk nekik, hogy az a szabályozás, amit ők fogalmaznak meg, talán megfelelő szabályozás lesz az élet tekintetében.

Eddig frakciónk tagjai kifejtették, hogy támogatni fogjuk az általános vitára való alkalmasságot, ezt magam is megerősítem. Sőt, én azt látnám helyesnek, ha most kivételesen a pártok egy kis önmérsékletet tanúsítanának. Tegyük meg azt a gesztust, amit esetleg boldogabb országokban meg szoktak tenni, hogy jelentősebb, nagy ívű jogszabályokat nem a politika, hanem a tudomány dolgoz ki, és a politika kellő tisztelettel kezeli ezeket a javaslatokat, és a lehető legkisebb módosítási igénnyel lépjenek fel e tekintetben, akár csak a kormány most; mint mondtam, meg kell mondjam, engem meglepett, hogy ilyen gesztust tett. Tegyük meg, tegye meg a parlament is azt a gesztust, hogy rendben van, a szükséges módosításokat persze mindenki be fogja nyújtani, de a koherenciát tekintve, az egységes szerkezetet tekintve ezt viszonylag visszaszorított mértékben tegyük meg. Hagyjuk meg a tudománynak azt, hogy egyszer egy olyan szabályozási rendszer kerüljön a parlament által elfogadásra, amit az ő kellően kiérlelt, átgondolt, hosszú évek tapasztalatait is tükröző jogi szabályozási tervezetük jelent. Hátha sikerül!

Én támogatom az általános vitára való alkalmasságát. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tisztelt Bizottság! Más képviselő nem jelentkezett felszólalásra.

Jelezte hozzászólási szándékát Jobbágyi professzor úr, neki adok szót; utána Vékás professzor úrnak; a vitát lezárjuk, és zárszóra Répássy államtitkár úr kap szót. Ez lesz a menet.

Jobbágyi professzor úré a szó.

DR. JOBBÁGYI GÁBOR szakértő: Köszönöm szépen. Én eldöntöttem azt, hogy nem fogok senkivel sem vitatkozni. Kaptam egy megtisztelő megbízást, véleményt mondtam, a

véleményemet fenntartom, de ezek után nyilván a képviselők, a pártoké, az Országgyűlésé a feladat, hogy milyen módosító indítványokat terjesztenek elő és fogadnak el.

Egyedül Steiner képviselő úr szavaira reagálnék, mert többek közt nekem tulajdonította, a szakértői véleményemnek, hogy felbukkannak olyan elemek a családi jogi résszel kapcsolatban, amelyek a Szocialista Párt számára nem elfogadhatóak. Ehhez annyit fűznék hozzá, hogy a 2009-es Ptk.-ban is, amelyet a Szocialista Párt a Bajnai-kormány idején elfogadott, a legvitatottabb rész volt a családi jog, de előtte is nagyon vitatott volt a családi jogi tervezet és az ötletek. Ez nem az én találmányom. Hozzáteszem azt, hogy ez azért is vitatott a jelenlegi tervezetben, mert a családi jogi kérdésekben Európában nincs általános zsinórmérték. Talán a legszínesebb jogterület Európában a családi jog a ptk.-kon belül, és ha itt, mondjuk, az élettársak kapcsolatával szemben merül fel vita, hadd utaljak arra, hogy van olyan ptk., ahol egy szót sem szólnak az élettársakról, és van olyan ptk., ahol szerződési szinten szabályozhatják a kapcsolatukat. Hozzáteszem, én is leírtam azt, hogy jelenleg is és a jövőben is véleményem szerint semmi akadálya annak, hogy az élettársak kössenek egy élettársi vagyoni jogi szerződést, amelyben esetleg a lakáshasználatot is rendezik, és végrendelkezhetnek is egymás javára. Ergo, ugyanazt az eredményt elérhetik egy szerződési és végrendelkezési formában, mint amit a törvény akar nekik jelenleg biztosítani. A vagyonnal szabadon lehet rendelkezni, ez vitathatatlan; ez az élettársakat is megilleti, attól függetlenül, hogy azonos nemű élettársak vagy különböző nemű élettársak.

A másik egészen rövid hozzáfűznivalóm Steiner képviselő úr és a Szocialista Párt álláspontjához, hogy kissé csodálkozva tapasztaltam, hogy a társasági joggal kapcsolatos véleményük megváltozott. Mert a 2009-es törvényben ők vették ki a szakértői javaslatból a társasági jogot, és egyedül az alapítvány szerepelt a jogi személyek között; most meg viszont támogatják a társasági jog Ptk.-ban való szereplését. Ezt csak tényként jelzem.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vékás Lajos professzor úré a szó.

DR. VÉKÁS LAJOS, a kodifikációs szerkesztőbizottság elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Ahogy a vitában is kitűnt, nagyon nehéz az általános kérdéseket és a különös kérdéseket mereven szétválasztani, én ennek ellenére szeretnék az általános kérdésekre koncentrálni, de előre bevallom, hogy ez nekem sem fog teljes mértékben sikerülni.

Mindenekelőtt azt szeretném hangsúlyozni, hogy a bizottság az elmúlt több mint egy évtized során rendkívül átgondolta, hogy hol változtasson a hatályos jogon. Ez alatt nem a Ptk.-t értem, hanem a Ptk.-t mai állapotában, a külön törvényeket, a felső bírósági gyakorlatot. És amikor változtatást javasoltunk, akkor figyelembe vettük az adott életviszonyban szembenálló érdekeket. Tehát arra törekedtünk, hogy a szembenálló érdekek közül ne csak az egyiket mérlegeljünk, hanem mérlegeljünk az adott szituációban részt vevő valamennyi félnek az érdekét. Azok a javaslataink tehát, amelyek újdonságuknál fogva itt a tisztelt bizottságban is bizonyos meglepetést keltenek, azokat ugyanolyan mérlegeléssel javasoltuk, mint ahogy a hatályos jognak a fenntartásánál tettük ezt.

Ami a részleteket illeti – most az általános kérdések részleteiről beszélek –, a társasági jognak a polgári törvénykönyvben történő elhelyezését a következő motívumok formálták a bizottsági javaslatban. A társasági jog elismerten – és most hangsúlyosan csak az anyagi társasági jogról beszélünk, hiszen a társaságokhoz kapcsolódó eljárás, az úgynevezett cégeljárás változatlanul egy külön törvényben fog szerepelni –, tehát az anyagi társasági jog mai viszonyaink közt alig-alig különbözik a kötelmi jog egyéb területeitől, mondjuk így, a klasszikus áruszerződésektől. Hogy ez mennyire így van, azt mutatják azok a szoros összefüggések, amelyek a társasági jogi szabályozás és a magánjogi szabályozás egyéb részei,

például a házassági vagyoni szabályok, például a közös tulajdoni szabályok, vagy akár az öröklési jogi szabályok között fennállnak.

1988-ban, amikor az első, a gazdasági társaságról szóló törvényt a parlament elfogadta, akkor az egy forradalmi vívmány volt, és nyilván a vívmány megvalósításánál nem lehetett azon gondolkodni, hogy most ezt hogyan illesszék be a polgári törvénykönyvbe. Ez föl sem merült akkor. Kényszerűen egy külön törvényben gondolkozhatott a tudomány is és a törvényhozás is. És ez kicsit úgy megállapodottá tette ezt a területet, noha az elmúlt évszázad kodifikációi pontosan ellenkező irányba mentek: már az 1883-as svájci törvény a társasági jognak a magánjog egészébe történő beillesztése mellett történt; ezt követte az 1940-42-ben megalkotott olasz ptk., a Codice Civile; és ez történt az 1992-ben elfogadott holland polgári törvénykönyv esetében is. Vagyis az újabb törvényhozás, szemben a XIX. századi kódexekkel, amelyek a polgári jogot, a magánjogot és a kereskedelmi jogot, ezen belül a társasági jogot külön kezelték, úgy tűnik, hogy ez meghaladottá vált. És hogy ez mennyire így van, azt mutatja – csak egy példát említek a sok közül –, hogy a harmadik Gt., a jelenleg hatályos Gt. sem tudja azt, hogy nálunk az ipso iure öröklés elve érvényesül. Tehát míg a Ptk.-ban az ipso iure öröklés elvét mondjuk ki hagyományosan a magyar jogban, addig a Gt. ezt az ipso iure öröklés elvét nem veszi tudomásul. Még bonyolultabb összefüggések vannak a közös tulajdon körében, mint röviden utaltam rá, és ezek az összefüggések természetesen szerződési jogban is dominálnak. Röviden tehát, úgy gondoltuk, itt az ideje, hogy végre, ha egy új polgári törvénykönyv készül a Magyar Köztársaság számára, akkor mi is a tényleges körülményeket figyelembe véve és a nemzetközi fejlődés követelményeit is figyelembe véve alkossuk meg az új társasági jogot.

Többen a tisztelt képviselő urak közül hivatkoztak arra, hogy a társasági jog egy gyorsan változó joganyag. Ha az 1988 óta bekövetkezett fejleményeket nézzük, akkor ez nyilvánvalóan alátámasztható. De ha azt nézzük, hogy vajon miért változott olyan gyorsan a társasági jog Magyarországon, akkor szerintem arra kell rámutatni, hogy azért, mert 1988-ban és utána még hosszú ideig nem volt semmi tapasztalat a társasági joggal kapcsolatban. Most én úgy gondolom, hogy az elmúlt közel negyedszázad alatt sikerült ezt a tapasztalatot megszerezni, részben a hazai gyakorlat alapján, részben a külföldi példák alapján, és ennek alapján vállalhattuk azt, hogy egy, a polgári törvénykönyv stabilitásához méltó társasági jogot alkossunk. Ezért vállaltuk ezt az integrálást.

A szabályozás jellege, ahogy Varga képviselő úr rámutatott, valóban, egy fordulatot jelent. Abból indul ki a javaslatban a társasági jogi szabályozás, hogy ahol a törvény ellenkező rendelkezést nem tartalmaz, magyarul, nem tartalmaz kógens normát, ott a társaság alapítói, később a létező társaság tagjai szabadon határozhatják meg a társasági jogoknak a belső tartalmát. Hangsúlyozom: a belső tartalmát. Tehát nem szabályozhatják a törvénnyel ellentétes módon a hitelezőkkel szembeni viszonyt, természetesen nem szabályozhatják a törvénnyel ellentétes módon a törvényes felügyeletre és garanciákra vonatkozó szabályt, sőt még a társaság belső viszonyai körében sem szabályozhatják a törvénytől eltérően a kisebbségvédelem normáit. Ezek ugyanis garanciális szabályok. Egyébként a diszpozitivitás, vagyis a szerződési szabadság megengedése ebben a körben, hasonlóképpen a szerződések világához, szerintem kifejezetten előnyös, nemcsak a társaság tagjai számára, hanem az egész társadalom számára. Gondoljanak csak arra, tisztelt képviselő hölgyek és urak, hogy ma a társaság tagjai, éppen a kógens domináló jellege következtében, eldugják azokat a szabályokat, társasági szerződésbe való szabályokat a külvilág szeme elől, például szindikátusi szerződésbe teszik, amelynek az eldugására egyedül az kényszerítheti őket, hogy a társasági szabályok kógens normái nem engedik meg az autonómiájuk érvényesülését.

Röviden tehát, a társasági jogi normák jellegének ez a megváltoztatása, a kógens tilalomfák fölállítása mellett, a kógens tilalomfák által védett érdekek alapvető rögzítése mellett véleményünk szerint a társasági jognak egy stabilabb, tartósabb és a társadalom

érdekeivel is összhangban álló megoldását teszi lehetővé. Természetesen a társasági jog jobban ki van téve az európai uniós szabályozásnak, mint a magánjog sok egyéb területe. Tehát azt nem garantálhatjuk, sem a parlament, még kevésbé az általam vezetett bizottság, hogy az Európai Unió hoz majd irányelveket, amelyek befolyásolni fogják minden európai uniós tagállam, így Magyarország társasági jogi szabályozását is. De ez azért nem tarthatott vissza bennünket attól, hogy azokat az előnyöket, amelyek a társasági anyagi jognak, hangsúlyozom még egyszer, a Ptk.-ba történő integrálását tárgyyszerűen indokolnák, figyelmen kívül hagyjuk.

A másik kérdés, amint itt is látható, várhatóan vitákat fog kiváltani a parlamentben és a parlamenten kívül is, ez a törvényes öröklés rendjében bekövetkezett változások. Szabad legyen röviden a bizottság megfontolásait ezzel kapcsolatban kvázi a javaslat indokolásaként elmondanom.

Hol van változás? Változás van lényegében a túlélő házastárs, azaz az özvegy törvényes öröklési jogállása tekintetében két vonatkozásban. Egyrészt leszármazók melletti öröklésénél, másrészt leszármazók hiányában történő öröklésénél a szülővel történő osztzkodás területén.

Mi vezetett bennünket a leszármazókkal együtt történő öröklés esetén a változtatásra? Alapvetően a haszonélvezeti jognak az általánossá tétele a társadalmi viszonyokkal, az öröklésre kerülő vagyontárgyak jellegével, a hagyaték jellegével már 1959-ben sem volt szinkronban. Egyedül akkor is az úgynevezett megszokás vezetett oda, hogy az '59-es Ptk. a haszonélvezeti jogot részesítette előnyben. Ha meg tetszenek nézni, a polgári törvénykönyv 1957-es tervezete nem a haszonélvezeti jogot adta. Miért? Mert a vagyontárgyak jellege már akkor sem ezt diktálta. Mert a vagyontárgyak többsége akkor sem volt tartósan hasznot hajtó jószág, amelyre nézve a haszonélvezeti konstrukció alkalmazható volt. Hogy ez tényleg így volt, azt világosan lehetett látni abból, hogy nem egészen húsz év gyakorlati tapasztalatai alapján az 1977. évi IV. törvény, a Ptk. első nagy novellája változtatott az eredeti konstrukción, és bevezette az özvegyi jog megváltása intézményét. Gyakorlatilag tehát az, hogy ma még alkalmazható a Ptk. törvényes öröklési rendje a túlélő házastárs, az özvegy és a gyerekek viszonylatában, ez a megváltási jog alanyi joggá tételének intézményével magyarázható. Enélkül már ma sem funkcionálna a haszonélvezeti jog, mert azóta még kevésbé hosszan tartó hasznot hajtó vagyontárgyak képezik a hagyaték tárgyait, és megváltozott tulajdonképpen a család összetétele is, a demográfiai változások, a többszöri házasságkötés, azok mind-mind csak vitatottá tették ezt a konstrukciót. Ezért gondoltuk azt, hogy ha tetszik, a szabályozásnak az általános-különös viszonyát megfordítjuk, és általánossá tesszük azt, amit ma a megváltási jog biztosít, és általános szabállyá tesszük azt, hogy a házastárs állagot örököljön, és csak abban a részben adjunk neki haszonélvezeti jogot, amely a megszokott környezetének a biztosításához kell, vagyis az örökhagyóval közösen lakott lakásra és az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyakra. Vagyis hogy eltávolodik a javaslat a haszonélvezeti jog általánosságától, ezt, ahogy a költő más összefüggésben mondaná, nagy okok okolják: a hagyaték tárgyainak változása és a család összetételének változása magyarázza röviden szólva – ezt részletesen kifejti az indokolás – ezt a változtatást.

További kérdés persze, hogy mi legyen az az állagrész, amelyet a házastárs kapjon. A javaslat ugyan azt a meggyőződésünket juttatja kifejezésre, hogy legyen a megszokott egy gyermekrész, amelyet megváltás esetén ma is garantál a Ptk. 1978. március 1-je óta, a Ptk.-novella hatálybalépése óta. Ezen persze lehet vitatkozni, lehet meghatározott vagyónrészesedést adni; fölmerült a bizottságban is ilyen ötlet; fölmerült, hogy ez most ne egyharmad legyen, hanem kisebb legyen, nagyobb legyen, függjön a gyerekek számától, s a többi. Ezzel kapcsolatban én a következőt szeretném mondani. Az a házaspár vagy a házaspárnak az a tagja, mondjuk, a feleség, aki a gyermekvállalást attól teszi függővé huszoneves korában vagy harmincas éveiben, hogy majd húsz-harminc-negyven-ötven év

múlva ő hány gyerekkel fogja osztani a hagyatékot, hát, azt nem hiszem, hogy példának tekinthető; őszintén szólva, nem is hiszem, hogy ez tipikusnak tekinthető. Ráadásul az öröklési jogi viták a családon belül rendszerint akkor éleződnek ki, ha az örökhagyónak egy későbbi házastársa és a korábbi házasságából származó gyerekek között merül föl az öröklési jogi kérdés. Nyilván lehet vitatkozni mindenben egy jól, békében élő családban is, de nem ez a tipikus. És ha az érintettek úgy gondolják, hogy helyesebb, ha az özvegy, a gyermekeknek az édesanyja, mondjuk, az egész hagyatékra kapjon haszonélvezeti jogot, akkor ezt a Hetedik Könyv 58. §-ának (3) bekezdése lehetővé teszi, úgy, ahogy elnök úr is kérte. Tehát osztályos egyezséggel ezt a lehetőséget a javaslat biztosítja.

A másik vita: a házastárs öröklésével kapcsolatban gyermekek, leszármazók hiányában változtattunk. Éspedig azt mondtuk – és itt megint a demográfiai változásokra gondoltunk, részben olyan demográfiai változásokra, amit külföldi törvények már honoráltak –, hogy gyermektelen házasság tipikus esetben, de nem kizárólag persze, tipikus esetben fiatalon elhunyt örökhagyó esetében fordul elő, helyes, ha a házastárs mellett az örökhagyó, még egyszer mondom, tipikus esetben a fiatalon, gyermektelenül elhalt örökhagyó szülei is részesednek a hagyatékából. Miért? Mert ők elveszítik a várománybeli, a reménybeli eltartójukat vagy kiegészítő eltartójukat, ráadásul a hagyatékban olyan vagyontárgyak is szerepelnek, amelyek az ő közreműködésükkel lettek a hagyaték tárgyává. Ezért javasoltuk tehát azt, hogy gyermektelen örökhagyó esetében ne kapjon mindent a házastárs. Természetesen ne bolygassuk, legyen az övé a közösen lakott lakás és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgy, méghozzá itt most már nem is haszonélvezet formájában, hanem tulajdon formájában; és ezen kívül pedig osztozzék az örökhagyó szüleivel. Ha csak az egyik szülő létezik, kiesett a másik, akkor ezen is osztozik a házastárs és az élő szülő. Tehát ez is egy abszolút átgondolt javaslat, és megítélésünk szerint nem okoz olyan forradalmi változást, ha az ember ezt mind végiggondolja persze, amitől félni kellene.

Az élettársak kérdése; és itt én most szeretnék a különböző nemű élettársak kérdésével foglalkozni és az ő jogállásukkal, hiszen ez jelent társadalmi kérdést. Nyilván a tisztelt bizottság tagjai tudják, hogy a legújabb statisztikai adatok szerint a gyermekeknek több mint 40 százaléka nem házasságban születik, és ha leszámítjuk azt, hogy gyermekek születnek tartós együttélés nélkül is, akkor is – legújabb statisztika – a gyermekeknek 38 százaléka olyan kapcsolatból születik, amelyet a mai jogi nyelv élettársi kapcsolatnak nevez. A javaslat tehát ezeket a kapcsolatokat családként kívánja kezelni. Érdekes módon a családvédelmi sarkalatos törvény is végeredményben ezt a konklúziót vonja le, mert családnak tekinti az élettársak közül az egyik szülőt és a gyermeket, családnak tekinti a másik szülőt és a gyermeket – csak őket így együtt nem tekinti családnak. Tehát a javaslatunk ezt a tényleges állapotot, ezt a tényleges helyzetet tekinti családnak, és nem abszolutizálja az anyakönyvvezetőnél kimondott igent. Azért tessenek szívesek lenni arra is gondolni, hogy mit jelent a házasságkötés az 1894. évi házassági törvény óta, amióta jogilag csak az állami szervek előtt, ma az anyakönyvvezető előtt kimondott igen tekinthető házasságnak. Természetesen a javaslat is kifejezésre juttatja alapelvei szinten is a házasság védelmét, ezt a családjogi könyv bevezető rendelkezései között lehet olvasni, hogy a törvény, azaz a Ptk. védi a családot, és külön kiemeli a házasságot. De az itt most csak vázlatosan említett tényeknek eleget téve, nem abszolutizálja ezt a család fogalmát, hanem igenis családnak tekinti azt a kapcsolatot is, amely anyakönyvvezetői közreműködés nélkül, ténylegesen fennáll, és amelyből gyermek származik, vagy amely tíz éven keresztül fennáll. Ez az élettársi kapcsolat a javaslat felfogása szerint. Ehhez fűz olyan jogkövetkezményeket a javaslat, amelyeket vagy a gyermekek érdeke, vagy a tízéves együttélés indokolt. Melyek ezek a jogkövetkezmények? A családjog következtében a lakáshasználati jognak a biztosítása, a vagyontársaság biztosítása és a tartási igény garantálása.

Az egyik fő ellenérv, amit itt például elnök úr is elmondott, de másutt is már olvasni lehetett, hogy miért kényszerítünk rá a házasságkötés nélkül együtt élő párokra olyan jogkövetkezményeket, még ha ezek messze nem azonosak a házastársak számára biztosított jogokkal, illetve kötelezettségekkel, amit ők nem akarnak. Hát erre a válasz egyszerű: egyrészt az élettársi kapcsolatból született gyermekek érdeke indokolja ezt; másrészt az indokolja, hogy a feleknek az az autonómiája, amely még az áruviszony-szerződések körében sem mindig áll fenn, az az élettársi kapcsolatnál, a házasság mellőzésénél nagyon sok esetben az egyik félnek az oktroja a másik félre. Elnök Úr! Tehát itt az autonómia nem olyan csorbíthatatlan, mint ahogy, mondjuk, a XIX. századi liberális eszmék – aminek én is nagy tisztelője vagyok – gondolták. Mert nagyon sokszor az élettársak egyike elmenne az anyakönyvvezetőhöz, de az adott kapcsolatban lévő súly nem egyenértékű, nem egyforma. Tehát a javaslat preferálja a házasságot, noha tisztában vagyunk azzal, hogy a jogi szabályok az ilyenfajta társadalmi példaképeket, modelleket nem feltétlenül a leghatékonyabban tudják szolgálni, de a tényleges helyzetet akceptálva, jogokat akar biztosítani, még egyszer mondom, a gyermekre tekintettel, meg a felek közötti egyensúlyi viszony hiánya esetére egy hosszabb, tízéves együttélés alapján az élettársaknak is. Ez sem a családjogban, sem az öröklési jogban nem azonos a házastársakéval. Tehát nem lehet azt mondani, hogy a javaslat kifejezetten a házasságkötés ellen ösztönözne.

Most mondom még egy érdekes és fontos szempontot. Az élettársaknak a kirekesztése a családból és a családjogi következményektől, öröklési jogi következményektől való megfosztása paradox módon nem elhanyagolható számban – a bírói gyakorlatban is látszik ez – olyan esetekben fordul elő, amikor az illető pár anyakönyvvezetőnél ugyan nem kötött házasságot, de egyházi házasságot kötött. Nemrég tett közzé a Kúria egy ilyen döntést, ami nem egyedüli döntés, és ami kifejezetten arra utal, hogy erősen meggondolandó, hogy ne tekintsük jogilag védett állapotban lévőnek azokat az együtt élő személyeket, akik a javaslat élettársi fogalmainak megfelelnek, csak épp az anyakönyvvezető előtti megjelenésük hiányzik. Röviden tehát, én folyamatosan számoltam azzal, hogy ideológiai okokból, újdonságánál fogva ez vitát fog kiváltani, adott esetben a parlamentben is. De kérem a tisztelt bizottsági tagokat, úgy is mint jogászokat, hogy a parlamenti vitában azokat az érveket, amelyeket most nagyon röviden elmondtam, de amit ennél részletesebben leírtunk az indokolásban, legyenek kedvesek, vegyék figyelembe.

A bejegyzett élettársi kapcsolatokat teljesen külön kezeltem ettől a kérdéstől, hiszen a bejegyzett élettársi kapcsolatoknak a jogi kezelése nem tekinthető primer társadalmi problémának, az élettársaké igen. Még egyszer mondom, ha csak az élettársi kapcsolatban született gyermekek számát vesszük figyelembe, az igenis egy primer társadalmi kérdés; a bejegyzett élettársak kérdése nem társadalmi kérdés, az politikai kérdés, világnézeti kérdés, és mivel a 2009. évi XXVIII. törvény a bejegyzett élettárs kategóriáját behozta, ezért jogi kérdés is, amit a Ptk.-javaslat nem hagyhatott figyelmen kívül. Hogy nem társadalmi kérdéstről van szó, azt mutatja a bejegyzett élettársak száma: az nem éri el a kétszázat, vagyis közvetlenül nem érint többet mint maximum négyszáz embert. De a 2009. évi XXVIII. törvény hatálybalépése óta mégis van négyszáz, megközelítőleg négyszáz személy, aki ebben a jogilag védett státuszban él. Erősen meg kell gondolnia a parlamentnek, tisztelt bizottság, ha ezeket a jogaiktól, a szerzett jogaiktól meg kívánja fosztani. Tudniillik ezek szereztek jogokat – hogy ez most helyes volt, nem volt helyes, ezt én nem akarom itt most elbírálni, de ténylegesen léteznek –, vagyis egy új törvényhozás nyilvánvalóan nem mondhatja azt, hogy ők ezeket a jogukat elvesztik, sőt azt sem mondhatja, hogy ezek a kapcsolatok a családjog egyéb területére nem bírnak jogi lehetőséggel, például nem képeznek házassági akadályt, vagy például nem jelentenek összeférhetetlenséget különböző bírósági eljárásokban, Pp.-ben, Be.-ben, vagy az itt említett alapítványi jogban. Tehát ezekkel jogtechnikailag, függetlenül a világnézeti vagy politikai állásponttól, a javaslatnak igenis számolnia kellett. De a két kérdést,

horderejénél fogva, én szándékosan nagyon szeretném különválasztani, és a különböző nemű élettársak helyzetét a társadalmi jelentőségének megfelelően és az itt vázlatosan elmondottak figyelembevételét kérve szeretném javasolni majd a részletes vitában is.

A többi kérdéstről, amiről tényleg úgy gondolom, hogy részletkérdés, most nem szólnék, tisztelt bizottság. Említeném még az, hogy a fogyasztóvédelem természetesen egy primer szempontja volt a javaslatunknak, és azt hiszem, jelentőségének megfelelő elismerést kapott.

A javaslatnak az új szerződéstípusokkal kapcsolatos szabályozását itt általában üdvözölték. Ezzel kapcsolatban csak azt szeretném elmondani, hogy természetesen ezeknek a szabályozása nem mehetett el olyan mélységbe, mint mondjuk, a hagyományos szerződéstípusok, amelyek már több ezer éve léteznek, adásvétel, vállalkozás, megbízás, s a többi. Tehát itt a javaslat csak jelezni kívánta, hogy tudunk ezekről a jelenségekről a vagyoni forgalomban, ezeknek a fontosságát a Ptk. is elismeri, de nagyobb teret ad a felek szerződésalakító jogkörének, mint azoknál a szerződéstípusoknál, amelyeknél a tapasztalat tényleg a római jogig nyúlhat vissza.

Végül a szabályozás nyelvéről szeretnék szólni. Ez nagy gond volt, a sok egyéb gondunk mellett. Azt hiszem, itt elmondhatom, hogy olyan polgári törvénykönyvet, amelyet mindenki megért, nem lehet csinálni. Törekedtünk ugyan erre, hogy érthető legyen a nyelv, de ezt nem lehet; egyszerűen a jogi szakma zsargonja olyan, hogy ezt nem lehet egyszerűen a hétköznapi nyelvére lefordítani. Külön gondot fordítottunk arra, hogy ne használjunk feleslegesen idegen nyelveket, ezért a franchise-t csak címben használjuk, hogy nehogyan senki se tudja, hogy mi az a jogbérlet. (*Derűlség.*) De a szabályzás részleteiben már jogbérletet használunk, és bízunk benne, hogy egyszer majd ki fog kopni ez a nemcsak idegen szó, hanem számomra rendkívül csúnya szó is, ráadásul ragozhatatlan, a magyar nyelvbe nyelvtanilag sem illeszthető szó, szemben mondjuk, a lízinggel, amelyik azért már úgy elcsúszik. Tehát törekedtünk erre is, elismerem, nem sikerült mindenképpen, de a franchise jó példa arra, hogy ahol lehetett, ott igyekeztünk egy új irányt adni és magyar elnevezést használni.

Hogy a számozást a gyakorló jogászok többsége szóvá tette, hogy most miért nem folyamatosan számozunk: ennek a legfőbb oka az, hogy ezzel a számozási módszerrel, amit a javaslat tartalmaz, egy joghallgató, pláne egy képzett jogász rögtön tudja, hogy milyen jellegű problémát szabályoz az a norma. Mert ha egy 6-os számot lát, akkor tudja, hogy ez egy kötelmi jogi kérdés, vagy szerződéses vagy szerződésen kívüli kötelelem; ha lát egy 2-es számot, akkor tudja, hogy az emberrel kapcsolatos szabályról van szó, és így tovább. Tehát egyfajta jelzésértékűnek szántuk ezt, csakúgy, mint a paragrafusoknak adott címeiket. Ez sem hagyomány a magyar jogalkotásban, de egy ilyen méretű törvénynél úgy gondoltuk, hogy ez segíti az eligazodást, főleg az első időben, de azt hiszem, később is, hogy minden paragrafusnak adtunk egy címet, amely jelzi azt, hogy tulajdonképpen milyen természetű normát tartalmaz az a paragrafus. Mellesleg számunkra, a javaslat készítői számára a címadás egy ellenőrzés is volt, mert ha a paragrafusban olyan norma szerepelt, amely nem illik a címbe, akkor tudtuk, hogy azt egy új paragrafusba kell tenni – ha rájöttünk erre.

Tisztelt Bizottság! Én még egyszer köszönöm, hogy meghívtak erre az ülésre, köszönöm, hogy elmondhattam a véleményemet. Szeretném azzal az óhajjal zárni, hogy a parlament szuverenitásának szabjak határt, hogy a Ptk. akkor lesz jó törvény a gyakorlatban, ha a koherenciája nem borul fel.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Jobbágyi professzor úr jelezte, hogy valamilyen észrevételt tenne. Én azzal adom meg a szót, hogy a viszonzóválasz lehetőségét Vékás professzor úrnak fenntartjuk.

Tessék!

DR. JOBBÁGYI GÁBOR szakértő: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Nem Vékás professzor úr szavaira szeretnék reagálni, hanem a női egyenjogúság érdekében szeretnék szólni, hogy ne legyen megint a parlamentben nagy vihar adott esetben. Elhangzott itt a házastársi örökrésszel kapcsolatban az, hogy ez a feleségeket ösztönzi arra esetleg, hogy ne szüljenek gyereket. Kérem, ez így nem igaz. Kezdjük ott, hogy az nem szabály, hogy a férj előbb hal meg, mint a feleség, mert szegény nőknek stresszes életet kell élniük, előbb halhatnak meg, és akkor a férj szerepel a házastársi közös vagyonban örökösként. Másrészt én más tekintetben is foglalkozom ezzel a kérdéssel, ki akar gyereket, ki nem akar gyereket egy párkapcsolatban: sokkal inkább a férfiak nem akarnak gyereket egy párkapcsolatban. És itt lehet motiváció egy férj részéről az is, hogy ő nem akar gyereket, különösen, ha idősebb nővel köt házasságot, mondjuk, egy 25 éves férfi egy 40 éves nővel. *(Derültség.)* Kérem, előfordul ez is, és vice versa, tehát 25 éves nő köt 60 éves férfivel házasságot. Tehát ha nagy az életkori különbség kölcsönösen, akkor előfordulhat nagyon élesen ez a kérdés.

Sőt, még egyet mondok, ami a női egyenjogúság mellett szól, hogy közösen megállapodnak a házastársak abban, hogy egy gyerekük lesz, hogy később, ha öröklésre kerül sor, akkor mind a ketten kedvezőbb helyzetben legyen, akármelyikük hal meg előbb.

Köszönöm.

ELNÖK: Megkérdem a professzor urat, kíván-e szólni.

DR. VÉKÁS LAJOS, a kodifikációs szerkesztőbizottság elnöke: Köszönöm, nem kérek szót.

ELNÖK: Köszönöm. Tisztelt Bizottság! A vitát lezárom. Válaszadásra megadom a szót Répássy Róbert államtitkár úrnak.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Elnök úr, az előterjesztő képviselőjeként a válaszadásom csak abból áll, hogy megköszönöm a bizottság tagjainak a támogató nyilatkozatát, és kérem, hogy a bizottság bocsássa általános vitára a javaslatot.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Határozathozatal előtt rögzítjük, hogy Rubovszky Györgyöt Salamon László, Gulyás Gergelyt Papcsák Ferenc, Gruber Attilát Turi-Kovács Béla helyettesíti.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

Határozathozatal következik. Kérdezem, ki támogatja a törvényjavaslat általános vitára bocsátását. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag támogatta a törvényjavaslat általános vitára bocsátását; ellenszavazat, tartózkodás nem volt.

Mivel általános egyetértés volt, a bizottság képviseletét a tiszteből folyóan én el fogom látni a plenáris ülés vitájában. Tehát én fogom tolmácsolni a bizottság támogató álláspontját.

Köszönöm szépen a részvételt. Ezt a napirendi pontot lezárom.

Az ülés vezetését átadom Papcsák Ferenc alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Papcsák Ferenc, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az ülés vezetését átveszem.

Nagyon szépen köszönjük professzor uraknak, hogy eljöttek, államtitkár úrnak is, magam is köszönöm, és további jó munkát, szép napot kívánok.

Egyes önkormányzati tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6959.szám); kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása

A következő napirendi pontunk kapcsán arra kérem a kormány képviselőit, hogy foglalják el a helyüket: az egyes önkormányzati tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat következik. Kérem önöket, hogy a jegyzőkönyv számára mikrofonba, jól hallhatóan a nevet és a titlust bemondani szíveskedjenek. Önöké a szó. *(Dr. Salamon László távozik a teremből.)*

DR. BARABÁS ZOLTÁN (Belügyminisztérium): Köszönöm a szót, elnök úr. Dr. Barabás Zoltán vagyok, a Belügyminisztérium önkormányzati feladatok főosztályának helyettes vezetője.

Minisztériumi álláspontot tudok közölni a belügyminiszter feladatkörébe tartozó jogszabályok tekintetében.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük. Kérdezem, hogy előterjesztőnk van-e: Lázár János, Gyopáros Alpár, Balázs József – egyikük sincs jelen. Ez nem akadály a módosító indítványok tárgyalásának.

Megkezdjük a munkát. Ez egy sarkalatosnak, kétharmadosnak minősülő javaslat, ebben már döntöttünk.

Az 1. módosító indítvány Patay Vilmos javaslata, amely összefügg a 2. és a 4. ajánlási ponttal. Kérdezem a minisztérium véleményét.

DR. BARABÁS ZOLTÁN (Belügyminisztérium): A minisztérium részéről a módosítást nem támogatjuk.

ELNÖK: Nem támogatja a minisztérium. Kérdezem a bizottságot, van-e kérdés, észrevétel. Öné a szó, Lamperth képviselő asszony.

DR. LAMPERTH MÓNKA (MSZP): Köszönöm szépen. Elnök úr, azt javaslom, hogy az 1., 2. és 4. pontokról az összefüggés okán is együtt hadd mondhassam el a véleményét, és akkor a többenél nem kell már hozzászólnom.

Nem tudom persze pontosan, mi az oka annak, hogy a kormány nem támogatja, de én is találtam ilyen okot, és gyanítom, hogy ez is benne lehet a belügyminisztériumi kollégák érvelésében. Ugyanis a legjobban a 4. módosító indítványból derül ki Patay képviselő úr szándéka, ahol is az összeférhetetlenség kapcsán, amennyiben végrehajtásában felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés büntetés esetén mentesítik, akkor a mentesítés beálltától számított nyolc évig ki van zárva a választhatóságból. Tehát gyakorlatilag rendkívüli súlyosan korlátozza a választójogát, a passzív választójogát az illető személynek.

Nem tudom, képviselőtársaim emlékeznek-e arra, amikor először tárgyaltunk általános vitában a napirendrevételnél, akkor én elmondtam, hogy a szándékkal, amit Lázár államtitkár úr betervezte megcélóz, egyet lehet érteni, de kíváncsian várom azt a módosító indítványt, amelyik Szabó Loránd dombóvári polgármesternek a kizárását és az ottani politikai probléma megoldását célozza. Nos, szeretném önöket tájékoztatni, hogy ez a módosító indítvány megérkezett ebben a formában, tehát nyilvánvaló a politikai szándék: lex Szabó Loránd készül, hiszen az ottani fideszes többségnek megakadt a torkán a bíróság ítélete.

De ettől teljesen függetlenül, ha függetleníjük magunkat a dombóvári polgármester esetétől, akkor is azt gondolom, hogy alapjog korlátozása – és abban azért talán egyetérthetünk, hogy a választójog alapjog – az alaptörvény szerint is csak rendkívül indokolt esetben, nagyon fontos védendő társadalmi érdek esetében lehetséges. Ez a szabály oly mértékben aránytalan, hiszen gondoljanak bele, hogy a mentesítés pont azt jelzi a büntetőjogban, hogy a társadalmi veszélyessége annak a cselekménynek olyan súlyú, úgy ítéli meg a bíróság vagy maga a jogszabály – hiszen a törvényi mentesítés..., de majd a büntetőjogászok segítenek nekem, ők ehhez jobban értenek –, bizonyos törvényi tényállásoknál a törvényi mentesítés pont azért van, mert a társadalmi veszélyessége enyhébb, mint esetleg más cselekményeknél, ahol bírói mentesítésre vagy egyéb mentesítésre kell hogy sor kerüljön. Tehát itt a mentesítés beálltától számított nyolc év rendkívül aránytalan. Higgyék el, hogy ezt az Alkotmánybíróság nem fogja átengedni. És lesz olyan, akinek ez az érdekét sérti, és meg fogják ezt támadni, és nem fog átmenni az Alkotmánybíróságon. Mert aránytalan, és szerintem abszolút az eredetileg kitűzött céllal ellentétes.

Úgyhogy azt javaslom, hogy ezt a csomagot utasítsa el a bizottság. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Vas Imre!

DR. VAS IMRE (Fidesz): Képviselőtársaimat emlékeztetném arra, hogy ha például valaki ügyvéd szeretne lenni, akkor is olyan hatósági bizonyítványt kell bemutatni az adott ügyvédi kamaránál, nemcsak azt, hogy büntetlen előéletű, hanem azt is, hogy ha felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték, akkor a mentesüléstől eltelt nyolc év, ha pedig végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, akkor a mentesüléstől, ha jól emlékszem, tizenkét év eltelt. És ha jól emlékszem, hasonló szabályok vannak a bíróvá történő, illetve az ügyésszé történő kinevezésnél is.

Tehát én úgy gondolom, a polgármesteri tisztséghez vagy akár önkormányzati képviselőséghez is kell olyan mértékű közbizalom, mondjuk, mint egy ügyvédhez, bíróhoz vagy ügyészhez.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gaudi-Nagy Tamás, parancsoljon!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Mi a tiszta közélet elve alapján azt mondjuk, egyetértve most ebben Vas Imre képviselőtársunkkal – ebben nagyon elkötelezett most tényleg a kormánypárt ezen ügy kapcsán, de jó lenne persze, ha ez mindenre kiterjedne mindig –, hogy valóban, magasabb szintű követelményrendszert kell számon kérni azon, akivel szemben lehet, hogy beáll a törvényi mentesítés, elkövetett egy bűncselekményt, és a következményét kiállta, utána ő részt vehet szabadon a közélet alakításában, de nem tölthet be önkormányzati képviselői tisztséget. Ugyanis onnét kezdve már egy magasabb szinten látja el a feladatát, magasabb szinten vesz részt, mégpedig a közvagyonnal, közbizalommal él, és olyan személy, akivel szemben korábban szabadságvesztést alkalmaztak... Ugyan a mértéken lehet gondolkodni, hogy mondjuk, ez a nyolc év sok vagy kevés, és hogy alkotmányos-e vagy sem – leginkább ezen kellene gondolkozni, hogy alkotmányosan meg lehessen oldani –, de jelen formában mi úgy gondoljuk, hogy ez még belefér a támogatható javaslatok körébe, úgyhogy ilyen értelemben támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Staudt Gábor!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Csak pontosítanám Vas képviselőtársamat: az ügyvédekről szóló törvény szerint felfüggesztett esetén három évig, és a

legszigorúbb az öt évet meghaladó büntetés esetén a tizenkét évig, egyébként viszont öt évig. Csak egy apró pontosítás a jegyzőkönyv kedvéért.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Vas Imrét még nem korrigálta senki. *(Derültség.)* A kormány álláspontja ezzel kapcsolatban? Tessék!

DR. BARABÁS ZOLTÁN (Belügyminisztérium): Köszönöm a szót. Nagyon röviden szeretnék reflektálni, a képviselő asszony által említett ajánlási pontok tekintetében is az a minisztérium álláspontja, hogy nem támogatja.

Szeretném felhívni a tisztelt bizottság figyelmét arra, hogy a tegnapi nap folyamán a módosító javaslatokkal kapcsolatban szintén elhangzott az az érv, hogy ezeknek a módosító javaslatoknak az elfogadása esetén más lesz a polgármesterre és más lesz az önkormányzati képviselőre vonatkozó szabály. A polgármesterekre vonatkozó összeférhetlenségi szabályt pár hónappal ezelőtt módosította a tisztelt Ház az Országgyűlésről szóló törvény módosító javaslatai között. Azt a szándékot, hogy az országgyűlési képviselői, az önkormányzati képviselői és a polgármesteri jogviszonyra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok összhangban legyenek, a minisztérium álláspontja szerint a tegnap tárgyalt módosító javaslatok biztosítják azzal, hogy egyrészt a büntetőjogi vonatkozású mandátummegszűnés esetén kimondja azt, hogy az csak a tisztség elkövetésének az idejére szól, illetve a mi álláspontunk szerint tisztázza azt az elméleti vagy jogrendszerbeli kérdést, hogy a bűncselekmény esetén történő eltiltás, illetve a méltatlanság és a közügyektől történő eltiltás hogyan viszonyul egymáshoz.

Természetesen elfogadható az az érv, hogy önkormányzati képviselő esetén, amennyiben a Ház úgy gondolja, természetesen kétharmados törvényben lehet alapjogot korlátozni. Tisztelettel szeretném azonban felhívni a bizottság figyelmét arra, hogy véleményem szerint, ha az önkormányzati képviselő megbízatásának időtartamán túl kiható méltatlansági eset kerül meghatározásra, akkor személyes véleményem szerint a közügyektől való eltiltás és a méltatlanság közötti összeférhetlenség feloldása lesz nehéz. Másrészt pedig képviselő úr is említette azt, hogy az időtartam tekintetében is megfontolandó, hogy ha ezt az érvelést nem fogadja el a tisztelt bizottság, akkor is megfontolandó, hogy valóban ilyen súlyos, bocsánat, ilyen hosszú időtartamra kell-e méltatlanság miatt eltiltani a képviselőt, mint ahogy a 4. ajánlási pontban szerepel.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hozzászólásra jelentkező hiányában szavazásra kerül sor; a vitát ebben a kérdésben lezárom.

A 4. ajánlási pont esetében először a kétharmadoság kérdésében, hogy sarkalatosnak minősül-e, ebben kell állást foglalnunk. Álláspontunk szerint az alaptörvény XXXI. cikk (3) bekezdése alapján az. Aki ezzel egyetért, hogy sarkalatosnak minősül, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* Ez egyhangú egyetértés.

Vitányi István képviselő úr Szakács Imre képviselő urat helyettesítette a szavazásban, ezt rögzítjük a jegyzőkönyv számára.

Most az 1., a 2. és a 4. ajánlási pontokról egyben fogunk szavazni, összefüggés okán. Úgy látom, ebben egyetértenek a képviselőtársak, úgyhogy szavazás következik. Ki az, aki egyetért a módosító indítványokkal? *(Szavazás.)* 17 igen. Aki nem ért egyet? *(Szavazás.)* 4 nem. Tartózkodás? *(Szavazás.)* Egy tartózkodás mellett elfogadtuk.

Most a 3. ajánlási pont szerint dr. Staudt Gábor képviselő úr indítványáról fogunk dönteni. Kérdezem a minisztérium álláspontját.

DR. BARABÁS ZOLTÁN (Belügyminisztérium): Nem támogatjuk a módosító indítványt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Képviselő úr, parancsoljon!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Ez egy kis magyarázatra szorul, mert itt több rész lett aláhúzva, mint amennyit én annak idején megjelöltem.

A lényeg az képezi, hogy a h) pontban a vagyonyilatkozat bevétele tennék egy kísérletet ebben a körben, ami a nemzetiségi önkormányzati képviselőknél szerepel. Úgy gondolom, jogos lehet annak a kimondása, hogy ha valaki a valóságnak nem megfelelő vagyonyilatkozatot tesz, akkor az is egy méltatlansági okként kerüljön meghatározásra, annál is inkább, mert azt látjuk, hogy sok esetben szankció nélkül marad a vagyonyilatkozatok kérdése. Erre irányul tehát a kapcsolódó módosító javaslat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Erre reflexió, hozzászólásra jelentkező? *(Nincs.)* Akkor a kérdésben szavazni fogunk. Ki az, aki támogatja Staudt Gábor képviselő úr módosító javaslatát? *(Szavazás.)* 3 igen. A bizottság nem támogatta, egyharmadot sem kapott; ellenpróbát szükségtelen tartanunk.

Úgy látom, más megtárgyalandó módosító indítvány nincs előttünk. Ezt a napirendi pontot lezárom.

Nagyon szépen köszönöm a minisztérium képviselőinek, hogy megjelentek az ülésünkön.

Egyebek

„Egyebek” napirendi pontunkhoz értünk. Csütörtökön találkozót lesz a Velencei Bizottsággal, akik ezt feladatként megkapták, azokat kérem, hogy ezen vegyenek részt.

A hárszabályos albizottság pedig ülést fog tartani most, amint visszajön az elnök úr.

Nagyon szépen köszönöm, hogy megjelentek. További szép napot mindenkinek!

Az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 32 perc)

Dr. Papcsák Ferenc
a bizottság alelnöke

Dr. Salamon László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea